

KONSTYTUCYE
SEYMU
WOLNEGO ORDYNARYINEGO
GRODZIENSKIEGO SZESCIONIEDZIELNEGO
ROKU PANSKIEGO MDCCLXXXIV.

Dnia 4. Miesiąca Pazdziernika

ODPRAWUJĄCEGO SIĘ.

721

W GRODNIE

W DRUKARNI JEGO KROLEWSKIEY MOSCI,

1784.

K-49/85

K-[czarna]1/85

57

St-329

D-38/95

BIBLIOTEKA UNIwersYTECKA
Im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0115188

W IMIE PAŃSKIE AMEN.

STANISŁAW AUGUST

z BOŻEY ŁASKI,

KRÓL POLSKI,

WJELKI XIAŻE LITEWSKI,

RUSKI, PRUSKI, MAZOWIECKI, ŻMUDZKI,

KIJOWSKI, WOŁYŃSKI, PODOLSKI, PO-

DLASKI, INFLANTSKI, SMOLEŃSKI,

SIEWIERSKI, i CZERNIECHOWSKI.

WSZEM w obec, i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, oznajmujemy: Iż gdy podług Prawa SeymWalny, i Wolny Ordynaryiny przypadał Roku teraznieyſzego z alternaty w Grodnie, przez obowiązek Nasz KROLEWSKI, jako zawsze o Dobro Kraju troskliwy, złożyliśmy go, dla utrzymania Praw i Swobod Państw Naszych Oboyg Narodów; na którym następne Prawa, za powszechną wſzech Standów zgodą ſtanowimy i uchwalamy.

OSOBY do RADY NIEUSTAJĄCEJ,

Wybrane Pluralitate Votorum.

z DAWNEY RADY z SENATU.

z Prowincyi W. X. Litewskiego.
Przewielebny Kofsakowski Biskup Inflantki.
Wielmożny Tyfzkiewicz Hetman Polny W. X. Litt:

z Prowincyi Wielkopolskiej.
Wielmożni: Xiążę August Sułkowski Woiewoda Poznański.
 Mniszech Marszałek W. Koronny.

z Prowincyi Małopolskiej.
 Potocki Woiewoda Ruski.
 Ożarówski Kafztelan Woynicki.

z DAWNEY RADY z STANU RYCERSKIEGO.

z Prowincyi W. X. Litewskiego.
Urodzeni: Zabiello Łowczy W. X. Litt:
 Chrapowicki Generał Major.

z Prowincyi Wielkopolskiej.
 Miaskowski Ex-Starosta Gnieźnieński.
 Sokołowski Starosta Nieaszawski.

z Prowincyi Małopolskiej.
 Potocki Ex-Podstoli Koronny.
 Zielonka Podkomorzy Lwowski.

z NOWYCH KANDYDATOW z SENATU,
& ex MINISTERIO.

z Prowincyi W. X. Litewskiego.
Wielmożni: Ogiński Woiewoda Trocki.
 Zyberg Woiewoda Brzeski Litewski.
 Jeleński Kafztelan Nowogrodzki.
 Billewicz Kafztelan Mściławski.

z Prowincyi Wielkopolskiej.
Przewielebny Rybiński Biskup Kujawki.
Wielmożni: Sumiński Kafztelan Brzeski-Kujawski.
 Sobolewski Kafztelan Warszawski.
 Oborski Kafztelan Ciechanowski.

z *Prowincyi Małopolskiej.**Najprzewieleb:* Xiążę Prymas.*Wielmożni:* Popiel Kafztelan Sandomirski.
Małachowski Podkanclerzy Koronny.
Kofsowski Podskarbi Nadworny Koron:

z NOWYCH KANDYDATOW z STANU RYCERSKIEGO.

z *Prowincyi W. X. Litewskiego.**Urodzeni:* Strazewicz Marzałek Upitcki.
Plater Starosta Inflantki.
Kurzeniecki Chorąży Piński.
Mackiewicz Skarbnik Połocki.z *Prowincyi Wielkopolskiej.*Bieliński Cześnik Koronny.
Górski Chorąży Warszawski.
Bolesz Stolnik Gnieźnieński.
Dzierzbicki Starosta Wartelski.z *Prowincyi Małopolskiej.*Dobiecki Podkomorzy Sandomirski.
Radzicki Podkomorzy Zakroczymski.
Kazimierz Ustrzycki.
Koński Podpułkownik Artyl: Koron:*Za Marszałka Rady Nieustającej ex Equestri Ordine pluralitate obrany.*
Urodzony Chrapowicki General Major.*Sekretarzem Rady Nieustającej obrany pluralitate Votorum:*
Wielebny Narufzewicz Pisarz W. W. X. Litt:

OSOBY ZA SĘDZIOW SEYMOWYCH,

Obrane na Sessjach Prowincjonalnych.

z PROWINCYI W. X. LITT:

z *Woiewództwa Wileńskiego.**Urodzeni:* Krzysztof Giedroyć Podkomorzy i Poseł Wileński.z *Woiewództwa Trockiego.*

Franciszek de Raés Podczafzy i Poseł Trocki.

z *Xięstwa Zmudzkiego.*

Jozef Plater Poseł Zmudzki.

z *Woiewództwa Smoleńskiego.*

Ignacy Puzyna Poseł Starodubowski.

z *Województwa Połockiego.*
Korfak Poseł Województwa Połockiego.

z *Województwa Nowogrodzkiego.*
Jan Grabowski Poseł Wołkowycki.

z *Województwa Brzeskiego-Litewskiego.*
Matulzewicz Poseł Brzelki - Litewski.

z *Województwa Mińskiego.*
Wiszczyński Poseł Rzeczycki.

z *Województwa Witebskiego.*
Omulski Poseł Orszański.

z *Xistwa Inflantkiego.*
Antoni Suffczyński Poseł Inflantki.

z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

z *Województwa Poznańskiego.*
Urodzeni: Xawery Małachowski Szamb: J. K. Mci Poseł Poznań:

z *Województwa Kaliskiego.*
Piotr Rogaliński Poseł Kaliski.

z *Województwa Gnieźnieńskiego.*
Alexander Krafzewski Star: Ułanowski, Poseł Gniezn:

z *Województwa Sieradzkiego.*
Piotr Chodakowski Vice-Star: Oftrzelz: Poseł Wieluń:

z *Województwa Łęczyckiego.*
Jan Saryusz Stokowski Chorąży i Poseł Łęczycki.

z *Województwa Brzeskiego-Kujawskiego.*
Michał Sokołowski Starosta Kowalski, Poseł Inowrocł:

z *Województwa Inowrocławskiego.*
Jan Wodziński Podcz: Kruszwicki Poseł Inowrocł:

z *Województwa Płockiego.*
Ignacy Bachmiński Pułkow: Kawal: Narod: Poseł Płocki

z *Xistwa Mazowieckiego.*
Jan Nakwański Podkomorzyc i Poseł Wyszogrodzki.

z *Województwa Rawskiego.*
Wincenty Ciechomski Łowczy Sochacz: Poseł Gostyń:

z PRO-

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

z *Województwa Krakowskiego.*

Bobrownicki Szambelan J. K. Mci, Pofeł Krakowski.

z *Województwa Sandomirskiego.*

Węzyk Rudzki Łowczy Wiślicki Pofeł Sandom:

z *Województwa Kijowskiego.*

Jerlicz Pułkownik Pofeł Kijowski.

z *Województwa Ruskiego.*

Boniecki Pofeł Ziemi Chełmskiej.

z *Województwa Wołyńskiego.*

Puławski Pofeł Wołyński.

z *Województwa Podolskiego.*

Potocki Pofeł Podolski.

z *Województwa Lubelskiego.*

Stoiński Szambelan J. K. Mci Pofeł Lubelski.

z *Województwa Podlaskiego.*

Kufzel Stolnik Podlaski Pofeł Drohicki.

z *Województwa Bractawskiego.*

Xiąże Antoni Czetwertyński Chor: i Pofeł Bract:

z *Województwa Czerniechowskiego,*

Miączyński Gener: Inspektor Pofeł Czerniechowki.

WYZNACZENIE SĘDZIOW SEYMOWYCH.

*Na Kadencyą pierwszą dnia 1. Lutego w Ru przy-
jzłym 1785. przypadającą.*

z S E N A T U:

Przewielebni: Xiąże Massalski Wileński.
Garnysz Chełmski - - - - - *Biskupi.*
Jawnie Wielmożni: Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski.
Xiąże Radziwiłł Wojewoda Wileński.
Wielmożni: Sołtyk Sandomirski.
Mielżyński Kaliski.
Dzierzbicki Łeczycki.
Dabski Brzecki Kujawski.
Hilzen Mściśławski - - - - - *Wojewodowie.*
Gurowski Marszałek W. Litewski.
Ogiński Hetman W. Litewski.

Zbijewski Poznański.
 Kęszycki Kaliski.
 Gurowki Gnieźnieński.
 Biernacki Sieradzki.
 Tyszkiewicz Zmudzki.
 Dąbki Inowrocławski.
 Popiel Lwowski.
 Młocki Wołyński.
 Swieykowski Kamieniecki.
 Szeptycki Lubelski.
 Komorowski Bełzki.
 Alexandrowicz Podlaski.
 Grocholcki Braclawski.
 Podhorodeński Czarniechowski - *Kasztelanowie.*

z S T A N U R T C E R S K I E G O.

Urodzeni: Krzysztof Giedroyc Podkomorzy i Posel Wileński.
 Franciszek de Raés Podczalzy i Posel Trocki.
 Xawery Małachowski Szam: J. K. M. Posel Pozn:
 Piotr Rogaliński Posel Kaliski.
 Bobrownicki Szambelan J. K. Mci Posel Krakow:
 Węzyk Rudzki Łowczy Wislicki Posel Sandom:

Na Kadencyą drugą dnia 1. Czerwca przypadającą.

z S E N A T U:

Przewielebni: Okęcki Poznański.
 Giedroyc Zmudzki - - - - - *Biskupi.*
Wielmożni: Małachowski Wojewoda Krakowski.
 Xiążę Radziwiłł Kasztelan Wileński.
 Gielgud Stta Zmudzki.
 Xiążę Lubomiński Kijowski.
 Mycielski Inowrocławski.
 Xiążę Sanguszko Wołyński - - - *Wojewodowie.*
 Branicki Hetman W. Koronny.
 Xiążę Poniatowski Podskarbi W. Litewski.
 Sierakowski Płocki.
 Ostrowski Czerński.
 Łuszczewski Rawski.
 Szczyt Brzeński Litewski.
 Bniński Chełmiński.
 Przebendowski Elbląski.
 Pruszk Gdański.
 Zabiello Miński.
 Podoski Mazowiecki.
 Ankwicz Sandecki.
 Rogaliński Międzyrzecki.
 Kwilecki Rogoziński.
 Mofczeniński Łędzki.

Kofzutski Szremski.
 Karśnicki Wieluński. - - - - *Kasztelanowie.*

z S T A N U R T C E R S K I E G O.

Urodzeni: Jozef Plater Poseł Zmudzki.
 Ignacy Puzyna Poseł Starodubowski.
 Alexander Krafzewski Stta Ułanow: Poseł Gniezn;
 Piotr Chodakowski Vice-Stta Ostrzesz: Poseł Wieluń;
 Jerlicz Pułkownik Poseł Kijowski.
 Boniecki Poseł Ziemi Chełm;

Na Kadencyą trzecią dnia 1. Pazdzier: przypadającą.

z S E N A T U.

Przewielebni: Cieciszowski Kijowski.
 Wodziński Smoleński - - - - - *Biskupi.*

Wielmożni: Xiążę Radziwiłł Kasztelan Trocki.
 Zamoyński Podolski.
 Tyfzkiewicz Smoleński.
 Hryniewiecki Lubelski.
 Cetner Bełzki - - - - - *Wojewodowie.*
 Xiążę Sapięha Kanclerz W. W. X. Litt;
 Raczyński Marzałek Nadw: Koronny.
 Kossakowski Witebski.
 Sołtyk Wiślicki.
 Zeleński Biecki.
 Swidziński Radomski.
 Rey Zawichoński.
 Szydłowski Zarnowski.
 Sołtyk Małogoski.
 Szeptycki Przemyski.
 Lipiński Halicki.
 Marchocki Sanocki.
 Węgleński Chełmski.
 Podoski Dobrzyński.
 Cieciszowski Połaniecki.
 Kwilecki Przemęski.
 Zakrzewski Krzywiński.
 Dębowki Czechowki - - - - *Kasztelanowie.*

z S T A N U R T C E R S K I E G O.

Urodzeni: Korsak Poseł Województwa Połockiego.
 Jan Grabowski Poseł Wołkowycki.
 Jan Sarvusz Stokowski Chorąży i Poseł Łęczyccki.
 Michał Sokołowski Stta Kowalki Poseł Inowrocław;
 Puławski Poseł Wołyński.
 Potocki Poseł Podolski.

Na Kadencyą czwartą dnia 1. Lutego w Roku
1786. przypadającą

z S E N A T U.

Przewielebni: Szembek Płocki.
Turcki Łucki - - - - - *Biskupi.*
Wielmożni: Nieśiołowski Nowogródzki.
Szydłowski Płocki.
Prozor Witebski.
Ossoliński Podlaski.
Walicki Rawski.
Czapski Chełmiński.
Lanckoroński Braclawski - - - *Wojewodowie.*
Chreptowicz Podkanclerzy W. X. Litt:
Potocki Marszałek Nadworny W. X. Litt:
Mier Inflantki.
Młodziejowski Nakielski.
Garczyński Rozpirski.
Głifzczyński Biechowski.
Kościelki Bydgoski.
Przyłuski Brzeziński.
Rybiński Kruszwicki.
Kierki Kamieński.
Zaremba Cielecki Spicimirski.
Ustrzycki Inowłodzki.
Bogatko Kowalski.
Lipski Santocki.
Lasocki Sochaczewski - - - - *Kasztelanowie.*

z S T A N U R T C E R S K I E G O.

Urodzeni: Matufzewicz Poseł Brzeski Litewski.
Wiszczyński Poseł Rzeczycki.
Jan Wodziński Podczaszy Kruswic: Poseł Inowroc:
Ignacy Bachmiński Pułk: Kawal: Nar: Poseł Płocki:
Stoiński Szambelan J. K. Mei Poseł Lubelski.
Kufzel Stolnik Podlaski Poseł Drohicki.

Na kadencyą piątą dnia 1. czerwca Roku
1786. przypadającą.

z S E N A T U

Przewielebny: Krasieński Biskup Kamieniecki.
Wielmożni: Czapski Malborski.
Łoś Pomorski.
Chmara Miński.
Rogaliński Inflantki.
Wilga Czerniechowski.
Xże Sułkowski Gnieźnieński - *Wojewodowie.*
Xże Poniński Podskarbi W. Koron:

Tyzenhauz Podskarbi Nadw: Litt:
 Lasocki Goſtyński.
 Opacki Wizki.
 Zboiński Raciążki.
 Strzembosz Sierpski.
 Kanigowski Wyszogrodzki.
 Zieliński Rypiński.
 Ciefzkowski Liwski.
 Sierakowski Słoński.
 Ryszczewski Lubaczewski.
 Zbijewski Konarski Sieradzki.
 Hrabia Tarnowski Konarski Łęczycycki.
 Karnkowski Konarski Kujawski.
 Krokowski Buſki.
 Jezierski Łukowski.
 Prufzyński Zytomirski.
 Trzeciak Owrucki. - - - - *Kasztelanowie.*

z *STANU RYCERSKIEGO.*

Urodzeni: Omulski Poseł Orszański.
 Antoni Suffczyński Poseł Inflancki.
 Jan Nakwaſki Podkomorzyc i Poseł Wyszogrodzki.
 Wincenty Ciechomski Łowczy Sochaczewski Po-
 seł Goſtyński.
 Xże Antoni Czetwertyński Chor: i Poseł Braclaw:
 Miączyński Generał-Inspektor Poseł Czerniechow:

OSOBY DO KOMMISSYI SKARBU W. X. LIT:

ex pluralitate wybrane.

z *SENATU.*

Wielmożny Zienkowicz Kasztelan Smoleński.

z *STANU RYCERSKIEGO.*

Urodzeni: Morykoni Pisarz W. W. X. Litt:
 Szwykowski Stolnik Trocki.
 Poniatowski Sędzia Grodzki Piński.
 Giełguł Poseł Xięstwa Zmudzkiego.
 Jelski Pułkownik Petyhorski.
 Popiel Poseł Powiatu Grodzieńskiego.
 Korsak Pułkownik Jazdy Narodowej Litt:

OSOBY DO KOMMISSYI SKARBU KORONNEGO

ex Pluralitate wybrane.

z *SENATU.*

z **PROWINCYI WIELKO-POLSKIEY.**

Wielmożni: Małachowski Wojewoda Mazowiecki.
 Lipski Kasztelan Łęczycycki.

z PROWINCYI MAŁO-POLSKIEY.

Stempkowski Kafztelan Kijowski.

z STANU RYCERSKIEGO.

z PROWINCYI WIELKO-POLSKIEY.

Urodzeni: Biernacki Chorąży Piotrkowski.
Górski Chorąży Prasnyski.
Bieliński Starosta Kadzewski.

z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Szymanowski Regent Koronny.
Kamieniecki Podczaszy Łatyczewski.
Woyna Generał-Major.

*Zaświadczenie czynności Rady przy Boku
Naszym Nieustaiącey.*

Po wysłuchaney przed Nami KROLEM, Senatem, i Posłami Ziemiemi, Stanami Rzeczypospolitey, Relacji od Delegowanych z pomiędzy tychże Stanow do examinowania czynności Rady Nieustaiącey przy Boku Naszym Królewskim, kiedy z porządku Seymowania przed rozłączeniem Izb in ordine stanowiącym Praw nastąpić mającym, przychodzi Nam dawać zaświadczenie Radzie Nieustaiącey, wdzięczność przyzwoitą za prace publiczne całe Radzie i Osobom w niey zasiadającym oświadczamy i deklarujemy, chcąc aby niniejsze zaświadczenie podług ustawy w Konstytucyą do druku inferowane było. Rezerwując sobie po rozłączonych Izbach, tych czynności i Rezolucyi Radnych odmianę, jeźliby się która przeciwną Prawu zdawała.

Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącey.

Rezolucyą Rady pod dniem 14. Marca Ru 1783. względem Opatow Bazylikańskich, jako przeciwną Prawu 1768. Roku, uchylamy.

Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącey

Rezolucyą Rady na Sessyi Ośmnaściey Ru 1783. dnia 21. Miesiąca Stycznia, względem Pisarzy Departamentu Woyskowego, jako przeciwną Prawu, i ustawom tegoż Departamentu, uchylamy; względem zaś zasiadania tychże Pisarzy Departamentu Woyskowego obojga Narodow, kiedy cum voto consultivo, a kiedy cum voto decisivo zasiadać mają, przy Konstytucyi Roku 1775. zachowujemy.

Uchy-

Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącej.

Rezolucyą Rady wypadłą na Sessyi piętnastey Roku 1783. dnia 10. Stycznia, o Sukcessyi po Duchownych, znosiemy; i Prawo o tym Roku 1768. ustanowione, in toto zachowane mieć chcemy.

Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącej.

Rezolucyą Rady Nieustaiącej na Sessyi 148. Ru 1784. dnia 4. Czerwca, wzbraniającą zyskiwanie Reindukcyi w odjęciu Dóbr Duchownych od Possessorow, i zarazem dozwalającą od akcessorynego Dekretu in minori Subsellio zapadłego appellacyi do wyższej Juryzdykcyi, jako i Legislacyą zamykającą, i Konstytucyą 1764. o appellacyach przeznaczoną obalającą, umarzamy.

Uchylenie Uniwersału Rady Nieustaiącej.

Uniwersał Rady pod dniem 10. Miesiąca Grudnia 1782. względem Exekucyi Processow wypadły, jako zawierający w sobie Prawodawstwo, uchylamy: non præjudicando jednakże tym, którzy tym sposobem przez Radę ustanowionym, Processa swoje załatwili.

Ostrzeżenie względem Rezolucyi Rady na Sessyi Nro 169. Roku 1784. dnia 24. Sierpnia wypadłej.

Rezolucya Rady Nieustaiącej pod dniem 24. Sierpnia Roku terazniejszego na Sessyi Numero 169. w Interessie Dyssydentow *Augustanæ Confessionis* wydana, że stosowaną być nie może do nakładania przez Synody lub Konsystorze samowładnego wszelakich na Osoby tychże Religii datkow, warujemy; ani też Woyskowa pomoc do tychże datkow wymagana, że dodawaną być nie ma, na zawsze stanowimy. Datki jednak na utrzymywanie tylko ich Zborow i Pastorow, oraz sług Kościelnych Dyssydenckich, które Mieszkańcy ich Religii w Dobrach Królewskich dobrowolnie, a w Ziemskich za wiadomością i zezwoleniem Dziedzicow przez konwencye na piśmie na siebie do opłacania przyjęli, i które jeszcze przyjąć w takowym sposobie mogą, jako dobrowolnie raz przyjęte ofiary, każdorocznie opłacone być mają, i w tych pieniężnych danin przypadkach in casu renitentiae Dekretu Konsystorskiego i Synodalnego cum Communitatibus Exekucyą swoją w Ziemstwie, lub w Grodzie, etiam adhibito brachio militari, mieć powinny. Gdyby zaś Synod lub Konsystorz, przeciwko Konwencyi coś przyśądził, na ten czas Forum takowa Sprawa in Judicio composito w Assessoryi mieć będzie.

Kwit

Kwit dla Departamentu Wojskowego.

Odebrawszy od WW. y UU. Delegowanych do examinowania czynności Departamentu Wojskowego zaświadczenie, iż tenże Departament Wojskowy w swoim Urzędowaniu od Seymu 1782. Roku, do czasu terażniejszego, Rząd naydokładniejszy Wóyska prowadził, liczbę jego podług dodanej ze Skarbu płacy pomnożył, z żołdu perceptowanego toż Woysko ściśle obrachował, i każdą czynność swoją wedle Prawa dopełnił, tudzież względem doskonałego tegoż Departamentu w obowiązkach swoich sprawienia się w dawniejszych dwu latach, to jest: od Roku 1780. do Seymu 1782. Ciż Delegowani z świadectwem swoim do uczynionej w ów czas wiernej przed Stanami Rzeczy-Pospolitej relacji odwołali się; Ponieważ na przeszłym Seymie nie przyszło Nam tenże Departament zakwitować; przeto teraz winną każdego załugom oddając pamięć, tak zasiadające od Roku 1780. do 1782. w przeszłym Departamencie Osoby, to jest: WW. Branickiego Koronnego, Ogińskiego Litewskiego Wielkich, Rzewuskiego Koronnego, Tyfzkiewicza Litewskiego Polnych Hetmanow, niemniej WW. i UU. Xcia Radziwiłła Kasztelana Wileńskiego, Xcia Sułkowskiego Wojewodę Gnieźnieńskiego, Brühla Generała Artylleryi Koronnej, Xcia Sapiechę Generała Artylleryi Litewskiej, Mierzejewskiego Strażnika Polnego Koronnego, Dziekońskiego, Kurdwanowskiego Konfyliarzow, i Ośniałowskiego w ów czas Pisarza Wóyska Litewskiego; jako też terażniejszy Departament składających WW. Hetmanow obojga Narodow, WW. i UU. Xcia Radziwiłła Kasztelana Wileńskiego, Potockiego Wojewodę Ruskiego, Ożarowskiego Woinickiego, Stempkowskiego Kijowskiego Kasztelanow, Szczytta Kasztelana Brzeskiego Litewskiego, Zabiellę Łowczego Wielkiego Litewskiego, Rzewuskiego Pisarza Polnego Koronnego, Dziekońskiego Konfyliarzow, UU. Ośniałowskiego Koronnego, Białopiotrowicza Litewskiego Pisarzow Wojskowych, w tymże Departamencie podług Konstytucyi 1775. Roku zasiadających, z wszelkich czynności, rozrządzeń, i wydatkow na potrzeby Wojska nastąpionych, kwitujemy, oraz pracom i usiłowaniom ich około dobra Wóyska Rzeczypospolitej pamiętną wdzięczność zostawujemy.

Ostrzeżenie względem sprzedaży Szarż w Woysku obojga Narodow.

Ponieważ zwyczajona sprzedaż Szarż w Woysku obojga Narodow, przez takową zmianę Officyerow mieżzała w awansach dobry porządek; przeto zachowując *in toto* Prawo Roku 1776. Nam Królowi w tey mierze służące, warujemy: iż niewolno odtąd będzie, nikomu tak z Urzędnikow Koronnych i Litewskich

skich Cywilno-Wojskowych, jakoteż z Generałów i Officyerow, w Brygadach, Korpusach, Pułkach, Regimentach, i Chorągwiach oddzielnych, wyjednywać u Nas Króla pozwolenia na sprzedaż Szarzy swojej, dopóki od czasu wniścia w służbę Wojskową lat piętnaście służby swojej niedowiodł; a na ten czas dozwolimy aby starzeństwo do awansu w Sztapie Generalnym, w Brygadzie, Korpusie, Pułku, lub Regimentie mający, odchodzącemu czteroletnią gażę zapłacił. A na wyż wspomniane Urzędy Cywilno-Wojskowe w Tabelli płacy Wojsk obojga Narodow wyrażone, sami tylko wyśłużeni Generałowie amployowani patentowanemi od Nas będą; i tym tylko dozwolimy, aby Urzędnikow wyż wyrażonych piętnastoletnią służbą zaszczyconych czteroletnią Gażą spłacali. To oraz warujemy: iż jako te Szarże są Urzędami Koronnemi i Litewskimi, tak do nich ci tylko ze stopnia przychodzić mogą, którzy rodowitą są szlachtą lub Indygenatem u Nas zaszczycony. Co do rekomendacyi zaś i Fortragow wyż wspomnianą Konstytucją Ru 1776. nie naruszoną mieć chcemy. Officyerowie zaś, którzyby w nadgodzie lat wyśłużonych w Wojsku, wolność przedania swej Szarzy pozyskali, pod żadnym pretekstem do mieszczzenia się na Funduszu inwalidowym należeć nie mogą; na którym to Funduszu szczególnie ci tylko Wyśkowi, którzyby z przyczyny służby zdrowie swoje stracili, lub kalectwa dostali, a nie doszli lat do sprzedaży Szarżow determinowanych, tudzież Towarzystwo, Unter-Officyerowie, i Szeregowi z Kawaleryi, a z Regimentow i Korpusow Unter-Officyerowie i Gemeyni za Zaświadczeniem o nieposobności ich do służby przez Generałów i Szefow wydanym, mieszczeni być mają.

Zalecenie Skarbowi W. Xstwa Litt:

Gdy z Relacyi Przewieleb: WW. y UUr. Delegowanych, y z Rapportu Departamentu Wojskowego okazano Nam jest, iż Wojsko W. X. Lit: dla nie dostateczney ze Skarbu płacy swojej, w aktualnym nawet komplecie swoim utrzymać się nie może; ażeby przeto Kommissya Skarbu Lit: mając nie co pomnożony Dochod Publiczny, z którego różne w tych leciech nadzwyczajne poniosła wydatki, odtąd nie pierwey w żadne podobne Expensa wdawała się, aż poki corocznie Summę złt: Pol: 164,433. na dopełnienie Etatu dwiema Ratami wypłaci, a to poczynając w Racie samey Septembrowey Roku terazniejszego 1784. mieć chcemy.

Przyjęcie ofiary W. Potockiego Wojewody Ruskiego.

Ponieważ W. Potocki Wojewoda Ruski Dywizyami Ukrainką i Podolską kommanderujący, do tychże Dywizyi do poki niemi kommanderować będzie, Regiment Pieszcy z czterech Chorągwi, a z Czterechset Głow złożony, i dwadzieścia cztery sztuk Armat, na usługę Rzpltey własnym Expensem wysta-

wić, i utrzymywać oświadcza; My KROL z Stanami Rzeczypospolitey tę ofiarę przyjmując, tenże Regiment do kompletu Woyska przyłączamy, i Departamentowi Woyskowemu zalecamy dozór, aby w powinnym komplecie, oraz w należytem porządku był utrzymany: Płacę jednak onegoż i umundurowanie, Ekonomii W. Potockiego Wojewody Ruskiego zostawując. Po skończonym życiu W. Potockiego Wojewody Ruskiego, lub jeźliby Dywizyami Ukrainą y Podolską komienderować przestał, Regiment wzwyż wyrażony, żołdem z Skarbu Koronnego, w ten sam sposób, jak Regimenta Piezce Koronne opatrzony być ma, stanowimy. Dla ustawicznej zaś pamiątki, tak przykładowey Obywatelskiej przysługi, tenże Regiment aby się Regimentem Potockich zawsze nazywał, a Szefostwo Jego w imieniu Tychże UU. Potockich ażeby zawsze zostawało, postanawiamy.

Przyjęcie Ofiary U. Kazimierza Xiążęcia Sapielchy.

Przychylając się do usilney proźby Ur. Kazimierza Xiążęcia Sapielchy Generała Artyleryi Litewskiej, Starosty i Posła Woiewództwa Brzeskiego; My KROL za zgodą Rzeczypospolitey Stanów, przyjmujemy od tegoż dwanaście sztuk armat jego kosztem ulanych i oporzadzonych, i aby też w Arsenale Wileńskim przed przytłym da BOG Seymem umieszczone zostały, mieć chcemy. Aby zaś ten dar Obywatelski pamiętnym został, wyrzycie na tychże armatach Herbu Domu Xiążąt Sapielchów z napisem: że od Xiążęcia Kazimierza Sapielchy Oyczyźnie dane, dozorowi Departamentu Woyskowego zlecamy.

Uspokoienie Interessu Skarbu Litewskiego.

Kładąc koniec pretenzyom *ex re* Skarbu W. X Litt: do W. Podskarbiego Nadwornego wynikłym, a przez niego do Officyantów stołowanym, o które Konstytucyą Seymu 1780. Sąd był wyznaczony, mieć chcemy: aby z summ przyśadzonych sama tylko iścizna do Skarbu W. X. Litewskiego była wypłaconą, a z takowey iścizny tak intraty z Dóbr obiętych perceptowane, jakoteż pensye W. Podskarbiego Nadwornego w Skarbie zaległe potracone być mają, reszta zaś iey po obrachunku przez Kommissyą Skarbową uczynionym, skoro zupełnie temuż Skarbowi wypłaconą będzie, Dobra na Skarb obięte, i w extenuacyi dzierzane, powrócone być mają; a zatym summy *ex indicato duplicis solutionis* urosłe uchylając, i z Remanentu Rachunkiem Kommissyi Skarbowey na terazniejszym Seymie podanego ekskludując, oraz od opłacania sądzonych Dymów Dobra W. Podskarbiego uwalniając, cały ten Procefs prawny tym sposobem umarzamy.

Co jednak przeskądzać niema W. Podskarbiemu Nadworuemu repetycyi na Officyantach, na których Dekretem wolne dochodzenie jest zachowane. Przychylając się niemniej do wniesionej proźby UU. Polków Prowincyi W. X. Litt: podobnież Summy na Ur: Andrzejkowiczu, na majątku zeszłego Ur: Zdzitowieckiego, jakoteż na UU. Orzeszce i Czyżu tymże Dekretem sążone, ażeby w samych tylko iściznach Skarbowi W. Litt: były powrócone, mieć chcemy; resztę zaś Summ na wspomiane osoby *ex duplici solutione pro pœnalitate* wskazanych, ustępując, z Remanentu rachunkiem Kommissyi Skarbowey położonego wyłączamy, a oraz kary personalne na osobach wżytkich wspomnionym Dekretem sążonych, znosiemy, i onychże od wżelkiego rygoru uwalniając, *ad capacitatem & activitatem* przywracamy, *nihil quidquam derogando* tym, którzy po nich Urzędy osiągneli; niemniej sążonych Summ repetycyę podług tegoż Dekretu zachowujemy.

Kmit dla Kommissyow Skarbu W. X. Litewskiego.

Gdy Przewielebny, WW. y UU. do wysłuchania Rachunkow Kommissyi Rzeczypospolitey Skarbu W. X. Litt: na Seymie ostatnim 1782. Roku Delegowani, w porządku doniesienia Stanom Rzeczypospolitey wtencza Seymującym, tak o Rachunkach Kommissyi przez Konstytucyą 1778. Roku naznaczoney, do Roku 1780. za Rat pięć oddanych; jakoteż o dokładnym drugiey Kommissyi Skarbu W. X. Litt: przez Konstytucyą 1780. Roku naznaczoney, co do Percept y Expens z Rat czterech następnych administrowaniu dostateczne uczynili relacye, niemniej przez podpisy swoje na Rachunkach od Skarbu Litewskiego onym podanych umieszczone, Percepty i Expensa zgodnie z Prawem urządzone y szafowanemi donieśli; osobno gdy Przewieleb: WW. y UU. do Rachunkow Skarbu na tym Seymie od Stanow Rzpltey wyznaczeni, doskonałemu teyże Kommissyi Percept y Expens z Rat czterech, to jest: Septembrowey 1782, Marcowey i Septembrowey 1783, oraz Marc wey 1784. Roku wykalkulowanu się, i złożeniu jasnych na też Percepty i Expensa dowowdow, dali Świadectwo; Przeto też trzy Kommissye Skarbu W. X. Litt: jako to: WW. zeszłego Michała Brzostowskiego Wielkiego, Antoniego Tyzenhauza Nadwornego Podskarbiach, i zasiadające O'oby od Roku 1778. do Roku 1780. W. Tyzkiewiczza *ad presens* Kasztelana Zmudzkiego, UU. Dziekońskiego przeszłego Strażnika, Billewicz Ciwuna Eyragolskiego, Suchodolskiego Sędziego Wołkowyskiego, Jelskiego Podkomorzego Starodubowskiego, Kozakowskiego Sędziego Zem: Kowieńskiego, Potockiego Starostę Tłumackiego, Narbutta Stolnika Lidzkiego; a od Roku 1780. do Roku 1782. W. Bystrego Kasztelana Brzeskiego Litt: y UU. Jelskiego Podkomorzego Starodubowskiego, Suchodolskiego Sędziego Wołkowyskiego, Potockiego Starostę Tłumackiego, Chrapowickiego y Sliźnia W. X. Litew-

tewskiego Instygatorow, Zaleskiego Woyskiego Litewskiego, Bernowicza Sędziogo Ziemskiego Nowogródzkiego; Naostatok od Roku 1782. do 1784. W. Andrzeja Zienkowicza Kasztelana Smoleń: UU. Narbutta Podkomorzego Lidzkiego, Szwykowskiego Woyskiego Trockiego, Bernowicza Sędziogo Ziem: Nowogr: Kosakowskiego Podstolego Kowień: a post fata onego Poniatowskiego Sędziogo Grodzkiego Piń: Zaleskiego Woyskiego Litew: Dziekońskiego Skarbnika Wołkowyskiego, Stetkiewicza Generał Majora, z Ichże Sukcessorami, de Perceptis et Expensis zupełnie kwitujemy; oświadczając wdzięczność tymże zasiadającym w rzeczonych Kommissyach Osobom. A Remanent, Summa Rachunkiem Kommissyi na Seym terazniejszy podanym zł: Poll: 4,336. gr: 9. jakoteż Summa która po obrachunku Kommissyi Skarbowey z W. Podskarbitm Nadworn: i z Officyantami przez Seym terazniejszy zaleconym wyniknie, ad futurum calculum stanowiąc będzie.

Warunek dla Skarbu W. Xięstwa Litt:

Pensya Marszałka Wielkiego Litew: z Pensyami Marszałkow, Kanclerzow, i Hetmanow Wielkich porównyując, y onę Skarbowi Litewskiemu in quantitate sześciudzieściat Tysięcy zł: Poli: od tąd do wypłacenia naznaczając; Wydatki Tabellą Konstytucyi 1775 Roku w nadzieję Percepty ułożone znosiemy, i żadney o nie do Skarbu Litewskiego pretenzyi nie zachowujemy, a Skarb Litewski, ażeby nie inaczej, jak tylko wedle Tabelli 1776. Roku, y Praw poślednieyszych opłacał, dysponujemy.

Zakwitowanie Kommissyi Skarbu Koronnego.

Ponieważ WW. Adam Łodzia Xiąże Poniński Wielki, Roch z Głogowy Kosłowski Nadworny, Podskarbiowie Koronni, tudzież WW. i UU. Tomasz Ostrowski Czerski, Maciey Sobolewski Warszawski Kasztelanowie, Michał Walewski Podkomorzy Krakowski, Franciszek Miaskowski bywšy Starosta Gnieźniń: Jozef Szymanowski Podkomorzy Nasz, Gaspar Jozef Nieborowski Starosta Gofzczyński, na Seymie Roku 1780. tudzież W. Paweł Popiel Kasztelan Sandomirski na miejsce JW. Antoniego Xzcia Lubomirskiego Kasztelana Krakowskiego zmarłego, Ur. Kazimierz Rzewuski Pifarz Polny Koronny na miejsce U. Miączyńskiego Wojewodzica Podlaskiego z Kommissyi wysłżego, przez Nas y Radę przy Boku Naszym Nieustającą, wyznaczeni Skarbu Koronnego Kommissarze; Stanisław Kostka Krajewski Instygator Koronny, i Jozef Mikorski Podkomorzy Gofstyński Pifarz Kommissyi Skarb: cum voto decisivo w teyże Kommissyi zasiadający; dochodowi i wydatkow Skarbu Koronnego od dnia pierwszego Miesiąca Września Roku 1780. do dnia ostatniego Miesiąca Sierpnia

pnia Roku 1782. przez nich rządzonego, i Remanentu Seymowego Roku tegoż 1780. przed Przewielebnym, WW. y UU. z Senatu i Stanu Rycerskiego do konfrontowania tych Rachunkow z dowodami z Seymu Roku 1782. od Rzpłtey delegowanemi, o dokładnych Kommissyi czynnościach, i rozrządzeniach zaświadczającemi, a z Percept i Expens tegoż Skarbu, od dnia pierwszego Miesiąca Września Roku 1782. do dnia ostatniego Miesiąca Sierpnia Roku teraznieyszego 1784. jakoteż remanentu Seymowego Roku 1782. Ciż WW. Podskarbiowie Wielki i Nadworny Koronni, WW. i UU. Popiel Sandomirski, Grodzicki Oświecimski, Sobolewski Warzawski Kasztelanowie, Biernacki Choraży Piotrkowski, Woyna Stanisławowski, Nieborowski Gofzczyński Starostowie, Piotr Bieliński, Seweryn Potocki, Seymem Roku 1782. Ur. Frańcziszek Szymanowski Regent Koronny, na miejscu U. Jozefa Szymanowskiego Podkomorzego Naszego z Kommissyi wyższego, przez Nas y Radę przy Boku Naszym Nieustającą, wyznaczeni Skarbu Koronnego Kommissarze, jako też przerweczeni UU. Stanisław Końska Krajewski Instygator Koronny, Jozef Mikorcki Podkomorzy Gofstyński Pifarz Kommissyi Skarbu Koronnego *cum voto Decisivo* zasiadający, przed Przewielebnym WW. y UU. z Senatu i z Stanu Rycerskiego teraz Seymujących Deputowanemi, i o dobrych rządach Kommissyi Stanom zgromadzonym donoszącemi, dostateczną i uczynili kalkulacją, Dokumenta, tudzież Protokoły i wszelkie Akta swoje pokazali, dochodow, i wydatkow za czas wyżej wyrażony, oraz *de omnibus gestis & transactis suis* uisłici się. Przeto za przykładną Administracją Skarbu Koronnego wiernie zawsze y przezornie czynioną, chwalebne urządzenia, ufilne *pro Publico* prace i starania, o względach i wdzięczności ich upewniliśmy, żadney nie zostawując pretensyi, zupełnie wyżej wyrażonych WW. Podskarbiach, WW. i UU. Kommissarzow, y zasiadających, jako wyżej, z ich Sukcessorami, jakoteż Sukcessorow niegdy JW. Xcia Antoniego Lubomirskiego Kasztelana Krakowskiego, oraz Sukcessorow U. Cieciszowskiego Pifarza W. Koronnego kwitujemy.

Summy zaś resztujące, to jest: w gotowiznie Milion ośm kroć dwa tysiące ośmset czterdzieści pięć złotych, groszy siedm, denarów ośm i ćwierć Polskich; na Retentach dwakroć sześćdziesiąt ośm tysięcy sześćset siedmdziesiąt ośm Złotych Polskich, groszy trzy, i trzy ćwierci denara Polskich zostające, w Rachunkach przez tychże Przewielebnego WW. y UU. Deputowanych wyrażone, *ad dandum* z nich *rationem* następującej Kommissyi zostawujemy.

Fundusz na opłacenie reszty Długow Naszych Królewskich.

Gdy Stany Seymujące, chcąc Nam obmyślić sposob uspokoienia reszty długow Naszych Królewskich, *Subsidium Charitativum*, od Duchowieństwa w Koronie i Litwie, Nam na lat dziesięć

E

odstę-

odstępnią, zacząwszy od upłynienia ostatniego terminu Konstytucyi 1776. pod tytułem: *Ubezpieczenie Długów Naszych Królewskich*. My KROL tę Narodu ofiarę wdzięcznym sercem przyjmujemy, a Kommissye Skarbowe obu Narodów takową należytość za każdą od Skarbu Naszego rekwizycją, wypłacać Rok rocznie obowiązane będą. Po którym wypłaceniu, aby tenże Fundusz na powiększenie potrzeby Wojska obrócony był, warujemy.

*Uspokojenie długu J. W. Woiewodzie Wileńskiemu, i
U. Podkomorzemu W. X. Litewskiego Xiążętom
Radziwiłłom należnego, i Sukcessorom
Hrehorego Ogińskiego.*

Obmyślając według Prawa 1780. Roku satysfakcją długu dwóch milionów Xiążętom Radziwiłłom zabezpieczonego, postanawiamy: ażeby Skarb Koronny (wylączając już przez Nas dysponowane *Subsidium Charitativum*) z Funduszow umarzających długi Rzeczypospolitey *primæ Classis* po dwakroć sto tysięcy złotych Pol: Xiążętom Radziwiłłom przez lat dwa opłacał od daty tego Prawa, a w latach następujących, cały ten Fundusz, który po zaspokojeniu Xiążąt Salskich pomnożony będzie, nie inaczej, jako na zaspokojenie tegoż długu Xiążętom Radziwiłłom, i długu Sukcessorow Hrehorego Ogińskiego był obrócony, a przez te dwa pierwsze lata, tymże Sukcessorom, lub ich prawnemu Cefsyonaryuszowi, z wyżey wspomnionego Funduszu długow *primæ Classis* Skarb Koronny ma wypłacać corocznie po złotych Polskich 26,666. groszy 20. A Skarb Litewki z takiegoż Funduszu po złotych Polskich 13,333. gr: 10. *usque ad totalem extinctionem* długu, z detrunkacją summ w tym Skarbie, w którym Kwity są znalezione, lub znaleźć się mogą. Skarb zaś W. Xięstwa Litewskiego długowi Xżąt Radziwiłłow nic podlegać nie ma. Przy tym warujemy: iż resztująca od niniejszego postanowienia summa z Funduszow umarzających długi, ma iść na zaspokojenie długow *secundæ Classis*.

Kwit dla Kommissyi Edukacyi Narodowej.

Odebrawszy od Przewielebnego WW. i UU. Delegowanych do Kommissyi Edukacyi Obojga Narodow dokładną relacją, o należytych sprawieniach się teyże Kommissyi *de perceptis & expensis ad mentem* Konstytucyi Roku 1776. i że taż Kommissya za czas czteroletni od dnia 1. Miesiąca Lipca Roku 1780. do dnia 1. Lipca Roku terazniejszego 1784. jasne i dowiedzione percept i expens okazała rachunki, które delegowani od Nas, na przeszłym Seymie z lat dwóch, to jest od dnia 1. Miesiąca Lipca Roku 1780. do dnia 1. Miesiąca Lipca Ru 1782, na terazniejszym zaś podobnie z lat dwóch od dnia 1. Lipca Roku 1782. do dnia 1. Lipca

1784. po pilnym rozstrząśnieniu podpisami swemi zaświadczyli; My KROL i Stany Rzeczypospolitey też Kommissyą Edukacyjną *de perceptis & Expensis* cztero-letniey Funduszu Administracyi kwitujemy i zaspokajamy. Summy zaś Remanentowe, pierwszą Złch Polł: 10,129. gr: 27. $\frac{1}{2}$ w Kassach Kommissyi Edukacyi Narodowey w gotowiznie zostaiącą, drugą złch Polł: 12,141. gr: 9. windykacyi prawney podległą, do wciągnięcia w przyszłe Rachunki zostawujemy.

Decreta Executionis.

Zalutwając trudności względem Exekucyi Processow zachodzące, i objaśniając Konfytucyą 1768. i 1776. Roku, stanowiemy: Iż odtąd w każdej Juryzdykcyi Sądowey *ultima Instantia*, oprócz Sądow Marszałkowskich, które przy dawnym sposobie exekucyi z opisu Prawa zostawiają się, także w Ziemstwach i Grodach, gdzie sprawa sądzona, albo dostateczna konwikcyą podług niższego przepisu Prawa niniejszego otrzymana będzie, do teyże samey Juryzdykcyi po Dekret jeden *Executionis* strony udać się powinny, i we wszystkich Sądowych Jurisdycyach wyżej wspomnionych, osobny Regestr *Executionis Processus*, szczególnie do Dekretow *Executionis* być powinien. Wpisy w tym Regestrze tym sposobem mają być czynione:— *contra Capitaneos*— w Juryzdykcyach *ultima instantia*. A w Ziemstwach i Grodach—*contra Officiales Castren: proprii Districtus* (gdzie Dobra leżeć będą processowane) *& partem seu partes specificè expressas in negotium intrantes*— i też wpisy w Trybunałach Koronnych w jedną Sobotę przez Marszałka podpisane, z Regestrów na wokandę wypisane, i na drzwiach Izby Sądowey przybite, dopiero w drugą Sobotę wołane i sądzone być mają. Assessoria zaś, Kommissya Skarbowa Koronna, i inne Juryzdykcyje *ultima Instantia* do Ordynacyi Prawem approbowaney rezolucyą swoię przydadzą, z wyznaczeniem dnia jednego w każdy tydzień Sądowy dla tegoż Regestru: a to wyznaczenie dnia raz ustanowionego odmienione być nie może, i sposobem dla Trybunałow opisanym porządek wołania tegoż Regestru zachowają. W dni dla tego Regestru wyznaczone choć zaczęta sprawa, tego Regestru tamować nie będzie mogła. W Ziemstwach zaś i Grodach na każdej Kadencyi Regestr *Executionum* pod osobną feryą dnia ostatniego przed zakończeniem Sądow brany, i do ostatniego wpisu odsądzony być powinien, a po zaczęciu Kadencyi Sądowey, Regestra Ordynaryjne w tydzień, albo gdy prędzey kończyć się Sądy będą, tedy przy dokończeniu onych podpisane przez Prezydującego być powinny. W sprawach z Starostą własnym Grodowym lub Sędziami Ziemskimi i Grodzkimi wolno będzie Obywatelowi, gdy zechce, prosto udać się po Dekret *Executionis* do Trybunału. Przypozwy do tegoż Regestru *Executionum*, *non involvendo quidquam principale negotium*, ani *pro cassando Processu*, szczególnie *pro simplici iustificacione Processus* na cztery tygodnie przed przypisaniem wpisu do Trybunału i innych Jurisdycyi *ultima Instantia*

kie wydawane być powinny. Sprawy zaś Wexlowe podług Praw onymże służących sądzone być mają. A w Ziemstwach za przy-
 pozewem dwóch-tygodniowym, w Grodach zaś za tygodniowym
 podług Praw pomienione Dekreta *Executionis* następować ma-
 ią, z wyrażeniem *specificè* Dóbr ruchomych lub nieruchomych,
 do których Tradycya ściagać się ma. Gdyby zaś kto *ex loco delicti*,
 lub *ex re inscripti Fori* w innej Jurysdykcji Dobra będące skon-
 winkował, takowy po Dekret *Executionis ad propriam* Ziemstwa
 lub Grodu *ex vi consentiencie convictorum Bonorum Jurisdictionem*, lub
 też do Trybunału teyże Prowincyi udać się powinien po Dekret
Executionis. Y choćby srona przypozwana do Trybunału w Try-
 bunale, a do innych Jurysdykcji *ultima Instantie* w tychże, a
 w Ziemstwach i Grodach nie stawała; wszelako powodowa srona
cum Capitaneis & Oficialibus Castrensibus proprii Districtus, Decretum
Executionis po roztrząśnieniu dostatecznym Processu zyskiwać
 powinna. Gdzieby się zaś *insufficienter* albo *illegaliter* otrzymany
 Proces pokazał; Sąd niedopuszczając *Traditionis Decretum, conti-*
nationem Processus sufficientioris nakaże. A gdyby kto Officyaliście
 w Dekrecie *Executionis* wyrażonemu i sprowadzonemu chciał
 czynić opozycyą; za uczynioną przez Officyalistę exekwują-
 cego Supersefssyą, w Grodzie własnym gdzie Dobra leżą, wraz
 z Manifestem oblatować mianą, tudzież Listem do Departamen-
 tu Woyskowego adresowanym, z doniesieniem o impugnie, De-
 partament Woyskowy nie wchodząc w poznanie Processu, pod
 żadnym pretextem pomocy Woyskowej rekwiruiącej sronie
 odmówić nie będzie mógł: a niedopuszczający Tradycyi za De-
 kretem *Executionis*, w tey Jurysdykcji, gdzie Proces prze-
 widziany, *ad Instantiam* powodowej srony, siedzeniem sześć
 tygodni wieży górney, i zapłaceniem Tysiąca Grzywien, nie
 wchodząc w rozpoznanie pryncypalney Sprawy, za samo tylko
 niedopuszczenie Tradycyi, z Regestru Taktowego karany być
 powinien. Dla zachowania zaś porządku do uczynienia wpisów
 w Departamencie Woyskowym, Regestr pod tytułem dodawa-
 nia pomocy Woyskowej stanowiemy: który przy Kancellaryi
 Woyskowej być powinien, i każdego czasu żądaiącemu pomo-
 cy Woyskowej, trzymający Regestra, wpis w Regestr pomienio-
 ny natychmiast bez opłaty przyjąć obowiązany będzie.

Wpisy mają być czynione tym sposobem: Urodzony N.
 przeciwko N. mając Supersefssyą od Officyalisty N. na gruncie
 Dóbr N. uczynioną, żąda pomocy do tradycyi, lub dla beśpie-
 czeństwa Sądu do Dóbr N. i też wpisy na wokandę wpisane, na
 drzwiach w Izbie Departamentu Woyskowego dla uwiadomienia
 wszystkich przybite, porządkiem wołane, i rezolwowane być
 powinny. A gdyby zaś komu Pomoc Woyskowa za okazaniem
 Dekretu *Executionis & Actus superseffionis* z Listem i Manife-
 stem Officyalisty żądana, odmówiona była; na ten czas udać się
 powinien do Rady, która nieodwłócznie na pierwszey Sessyi De-
 partamentowi Woyskowemu dopełnienie tego Prawa zaleci. Po
 wypadłym zaś Ordynansie z Departamentu Woyskowego, Kom-
 mendanci, lub ich Subalterni pod surowością Prawa Woyskowe-

go wtrzymywał ordynansu *ullo modo* nie powinni, ale za najpierwszą rekwiizycją strony onże skutecznie. A gdyby kto bez Dekretu *Executionis* kupę swawolną zebrałszy *violenter* do Posessyi zabierać się chciał, i Officyalista bez Dekretu *Executionis* tradować odważył się; Strona i Officyalista takowy *pro sola iniquitatione, ultra delictum facti*, gdyby się jakowy zabój stać miał, siedzeniem więzy *in fundo* dwanaście Niedziel, i dwoma tysiącami grzywien w tej Jurysdykcji Ziemskiej lub Grodzkiej, gdzie Dobra leżą, karani być mają *ad Instantiam* powodowej strony, z Regestru Taktowego lub *Expulsionum*: a gdyby miał być zabój popełniony, z Regestru *Incarceratorum*, który niniejszym Prawem w Trybunałach, Ziemstwach, Grodach do takowych spraw, jakoteż i innych famych tylko kryminalnych, postanawiamy. A ten Regestr aby *ante omnes Causas* do sądzenia był brany, warujemy. Jeżeliby zaś strony pryncypalne zagadzając Sprawę, przemilczały o zabój, lub przez ugodę popełnione zaboje chciały umorzyć, w takowym przypadku Instygator tego Grodu, gdzie zabój popełniony, z rozkazu Sądu powinien będzie pozywać, a Strony zapozwane za *suppressyą* kary publiczney, dwónastą Niedziel więzy *in Fundo*, i dwoma Tysiącami grzywien, Zabójcy zaś podług Prawa karani być powinni. A gdyby Grod naydaley półroku zaniedbał obowiązku tego, vice-Starosta, czyli Surrogator, Sędzia i Pisarz Grodzcy, *ex persona*, czterema tygodniami więzy górney, i tysiącem grzywien *ad instantiam* kogokolwiek karani być powinni. Pod bezprawny jednak zajazd podpadać nie mogą Dobra z Kontraktow zastawnych i arendownych wychodzące, tudzież *juxta obloquentiam* karty lub tranzakcyi roborowanych objęte, a to podług przepisu Prawa 1768. Ru *in materiis Status* w Artykule XIII. wyrażonego.

A że doświadczenie okazuje, jak pomoc Woyskowa na mocy Prawa przydawana, częstokroć gwałtownie z pogardą Praw i pokrzywdzeniem Woyskowych ludzi rugowana bywa, przeto zapobiegając tym inkonweniencyom, stanowimy: iż odtąd, jeżeliby kto pomoc Woyskową podług przepisu Prawa niniejszego od Departamentu Woyskowego przydaną zuchwale wyrugował, powtórnie pomoc Woyskowa dodana być powinna, a za samo wyrugowanie pomocy Woyskowej (gdy to bez pobicia, lub ranienia Woyskowych nastąpi) oskarżona strona, za dostatecznym dowiedzeniem, więzę górną cztery tygodnie siedzieć będzie, i grzywien pięćset stronie zapłaci: a gdyby przy gwałtownym rugowaniu pomocy Woyskowej miał być raniony Żołnierz, siedzeniem więzy górney sześć tygodni, i tysiącem grzywien winny karany będzie. Jeżeliby zaś zabój na Woyskowych miał być popełniony, strona okazyją do tego będąca siedzeniem dwanaście tygodni więzy *in fundo*, i dwoma tysiącami grzywien ukarana zostanie, a Zabójcy kryminalnie *ad Instantiam* Instygatora Departamentu Woyskowego w tym Grodzie, gdzie pomoc Woyskowa rugowana zostanie, (za złożeniem Sądow chociaż oprócz Kadencyi) karani być powinni, a takowa Sprawa zaraz ma być rozszadzona. Tych zaś grzywien i więzy pozywający Instygator Depar-

tamentowy, i sam Departament Woyskowy nie będzie mógł nikomu ustąpić, z których grzywien odebrać mianych Departament Woyskowy ranionym, lub zabitego Sukcessorom połowę, a drugą połowę do Skarbu Koronnego oddać nakaże. W takowym gatunku praw My KROL za zdaniem Rady Nieustającej na expensa prawne proporcjonalne do Skarbu Koronnego z summy extra-expensowey Prawem do rozrządzenia w Radzie oznaczoney, asygnacją przez większość wotow głośnych udecydowaną wydamy, a Kommissya Skarbowa wyznaczoną na expensa summę wypłacić będzie obligowana. Z tey zaś summy Komendant expensuiący, rzetelny rachunek oddać powinien będzie. Officyalista zaś Tradycją czyniący nie ma się wdawać w poznanie wydatkow, czyli kosztow prawnych, ani w nich tradować, chyba, żeby były Dekretem już przysądzone.

Procefs dostatecznie otrzymany tak ma być rozumiany :

1mo: Po Dekrecie Sądu *ultima Instancia*, lub ziazdowego, oraz po Dekrecie Ziemskim i Grodzkim (od którego appellacya niedopuszczona) finalnie decydującym, satysfakcją pod rygorem publikaty naznaczającym, na terminie dosyć-czynnym publikata otrzymana dostateczną będzie konwikcyą.

2do: W Sprawach *Expulsionis* we wszystkich Subelliach, do których rodzaj takowych Spraw z Prawa należy, jedna Kondemnata na jednym z liczby pozwanych, lub na wszystkich zapozwanych otrzymana, dostatecznie konwinkować będzie.

3tio: W Sprawach prostego i rekodaynego dłuęu pożyczanego, dwie Kondemnaty podobnie jak wyżej, na jednym lub na wszystkich zapozwanych otrzymane, za dostateczną będą konwikcyą.

4to: We wszystkich Sprawach Cywilnych wyjąwszy wyżej wymienione, trzy Kondemnaty w jednym Aktoracie z Pozwów na jednych Dobrach kładzionych otrzymane, będą dostateczną konwikcyą. A że trafiać się zwykło, że gdzie wiele osob do jedney Sprawy wchodzi, te dla przedłużenia prawney konwikcyi na przemianę raz stając, drugi raz kondemnować się dopuszczają; przeto zabiegając takowym zwłókom, stanowimy: że w Sprawach do dostateczney konwikcyi trzech Kondemnat wymagających po dwóch suspensjach decyzyi, na trzecim terminie Dekret *in Contumaciam* nie stawających *cum comparentibus* nastąpić ma: albo gdy wszyscy nie staną, Dekret zaoczny następować powinien. Z którego, gdy na terminie dosyć-czynnym nastąpi publikata, będzie konwikcyą dostateczna. A gdyby Wierzyciel Zapis Grodowy mający, lub wybity z Dobr, otrzymał Procefs na Debitorze, i Dobrach jego, lub Dekret między temiż stronami zapadły satysfakcją wyznaczył, a ta nie dopełniona jeszcze była; na ten czas inny Wierzyciel Wexłowy Wexel przed Prawem Roku 1780. mający, do tychże Dobr samych udawać się

nie będzie mógł, lecz inne Dobra tegoż Debitora, rzeczy i osobę w odpowiedzi mieć będzie.

5to: W Sprawach Kryminalnych, jako to: zaboju, kradzieży, rozboju, po hultajsku najechania, i Domu zrabowania (jeżeli *in recenti crimine* nie będą poimani popełniający też Kryminały) dwie infamie; w Sprawach honoru y uczynkowych, lecz nie kryminalnych, trzy Kondemnaty w Sądzie przyzwoitym otrzymane, dostateczną będą konwikcyą: Y po takowych otrzymanych w Sądzie przyzwoitym infamiach, albo Kondemnatach, Dekret choć zaocznie za poprzedzającemi Inkwizycyami w Sądach przyzwoitych następować będzie. A gdyby w takowych przypadkach oskarżony, wyprowadziwszy Sprawę do Trybunału, oney nie popierał; wolno będzie drugiey stronie *etiam in Contumaciam* prozekwować. A dwa Dekreta Trybunałskie choć zaoczne *conformiter* zapadłe, kończyć będą sprawę.

Ze zaś częstokroć przez zuchwałość Dekreta Sądowe karę więzy rozciągając nie dopełnione bywają, y ztąd powiększają się złe uczynki; przeto mieć chcąc w Exekucyi prawa, stanowiemy: iż gdyby kto w sprawie uczynkowej lub honoru ukarany będąc, na Wieżę Dekretem Ziemskim lub Grodzkim, i od takowego Dekretu *appellował* do Trybunału, a w Trybunałach dwóch, jeden i drugi Dekret ukarania więżą *conformiter* zapadłby, i strona ukarana uporczywością postępując, nie chciała by dopełnić kary Dekretami oznaczoney, i więzy wysiedzieć, oraz na terminie dość czynnym dozwoliła na sobie otrzymać publikatę; Strona mająca konwikcyą, powinna udać się po Dekret *Executionis* do Trybunału sposobem wyżej przepisany. A gdy zapadnie Dekret *Executionis* przydania pomocy Woyskowej do zasądzenia upornego w Wieży, Departament Woyskowy za rekwizycyą strony powinien będzie dodać pomoc Woyskową do wzięcia skonwinkowanego, i zasądzenia do teyże więzy.

Illegalność Procelsu tym sposobem ma być rozumiana.

1mo: Gdy po Dekrecie *suspensæ decisionis cum comparante ad convictionem disparentis vel recedentis*, po Konwikcyi onego Dekret *cum comparante ex seriis Controversiis*, lub *in Contumaciam* podług wyższego przepisu nie nastąpi.

2do: Gdy Sąd Polubowny między stronami zapisany, stronę nie wchodzącą w Zapis Kompromissarski, i temuż Sądowi nie poddającą się kondemuie.

3tio: Gdy dwóch *in præjudicium* trzeciego idąc, onego do Sądu niepociągając, dopuszczonym między sobą Procelssem, Dobra jego inwolwują.

4to: Gdy Urzędnicy, lub Urzędy zjazdowe rozpiszą się.

5to: Gdy przed wyściem czasu Relacyi Pozwu Prawem

przepisanego, lub z *Pozwu in Proprio Districtu* nie zeznanego, Kondemnata otrzymana będzie.

6to: Gdy kto *extraforaneé* i *extra Districtum*, gdzie zapo-
zwany żadney nie ma possessyi, i nie w czasie wakujących w wła-
snym Powiecie, i Woiewództwie Sądow Proceśs podstępnie o-
trzymuje.

7mo: Gdy kto z Dobr wiedney tylko Prowincyi mianych
do Sądow drugiey Prowincyi, lub w przypadku w obydwóch
Prowincyach mienia Dobr, *ultra præventionem Fori* pociąga-
ny będzie, oprócz przypadku niżej excypowanego: Także, gdy
przeciwko Dekretowi *extra Provinciam amputata exceptione Fori*
ferowanemu, Manifest, Pozew i Wpis *in ordine* prozekucyi *pro*
evocatione produkowany będzie.

Sprawy *simplicis debiti*, *Expulsionis*, *tenutæ*, *Extraditionis*
subditorum, dzieściny, *recentis criminis* o zabóy, to jest: gdy Za-
bóyca *in recenti crimine* złapany będzie, tudzież w Sprawach
Juris złotych tyśiąc wartości nie przenoszących, w Ziemstwach
i Grodach *præcisa appellatione* sądzone bydź powinny. W in-
nych zaś wszystkich sprawach powyższą excepcyą nie wyłączo-
nych, Sąd Ziemski i Grodzki *à definitiva* tylko, *in negotio prin-*
cipali sententia, żadaney *appellacyi omnino* dopuścić powinien,
którey gdyby Sąd nie dopuścił, takowy każdy Sędzia *ex perso-*
na w Trybunale dwu ma tygodniami więzy górney, i tyśiącem
grzywien karany być powinien. Dla czego Konstytucyą 1764.
Roku względem zapisywania sentencyi w Ziemstwach, Wielkiey
Polszcze służącą, na całą Koronę rozciągamy.

Gdyby zaś trafić się miało, iżby kto nie prawnie, lub zu-
chwale, i zebraniem ludźmi expedycyą wszelkich Sądow zja-
zdowych Dekretami któreykolwiek Juryzdykcyi wyznaczonych,
przeszkadzać ważył się, natenczas za uczynioną przez tenże
Sąd Zjazdowy do Departamentu Woyskowego rekwizycyą,
spůsobem wyżej przepisany, Departament Woyskowy szcze-
gownie dla bezpieczeństwa Sądu, pomoc Woyskową dodać obligo-
wanym będzie. A ta pomoc Woyskowa bezpieczeństwa tylko
Sądu Zjazdowego przestrzegając, nie będzie mogła być zaraz u-
żyta do Exekucyi tegoż Dekretu Zjazdowego.

Gdyby zaś kto o Tradycyą Kondyktową obwiniony został,
tedy tak prokuruiący, jakoteż i przyimuiący onę, tudzież i Offi-
cjalista traduiący, jeżeli kondyktu okaże się być wiadomym,
gdy się z niego przez Inkwizycyą, lub własne nie oczyśczą przy-
sięgi, czyli innym spůsobem dowiedziony onymże będzie, siedze-
niem więzy górney tygodni dwa, i tyśiąc grzywien każdy *ex*
persona ukarani być mają.

To się przytym ostrzega niniejszym Prawem, iż w Sądach
ultimæ instantiæ Dekretami do Dzieł Tradycyinych i Exekucyi
Proceśsow Sady y Urzędy z Wielkopolskiey Prowincyi do Ma-
łopolskiey, et *è Converso* wyznaczone nie będą, lecz w każdey
Prowincyi własni Prowincyonalni Officyaliści Grodzcy do Exe-
kucyi wyznaczeni być mają, i exekwować *sub pænis contra negli-*
gentes Officiales præscriptis obowiązani będą.

Co się zaś tycze Spraw granicznych z mocy odesłania od Sądów Ziemskich do Juryzdykcyi Podkomorskich przychodzących, gdyby na gruncie Sądowi Podkomorskiemu Strona oppugnę zrobiła, tedy superseksją uczynić, i do Departamentu Woytkowego o pomoc sposobem jako wyżej przepisanym udać się, i oneż zyskać powinien; post definitivam jednak *sententiam*, tenże Sąd Podkomorski Stronie uciążoną być się czujący, *appellacyi* przed sypaniem Kopcow dopuścić powinien będzie, a to *sub nullitate Decreti*.

Przystosowanie resztującej Ustawy do Dekretow Executionis.

Jeżeliby Wierzyciel skonwinkowawszy Dobra Dłużnika w jednej Prowincyi Koronney, nie mógł znaleźć funduszu w teyże Prowincyi, będzie mógł z tym Processem udać się do Dóbr Dłużnika w drugiej Prowincyi Koronney mianych a w takim przypadku jedna kondemnata do gotowego już Processu otrzymana, dostateczną będzie konwikcyą; a to się do W. X. Litt: ścierać nie ma. *In elusionem lucrandi Decreti Executionis* transfuzya. Donacya Fortuny, o którą rzecz, bądź *a plenaria convicto*, bądź po zaczętych Processie uczyniona, lub *nova acquisitio*, iż przeszkadzać nie ma do otrzymania Dekretu *Executionis*, postanawiamy.

Warunek dla Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

imo: **T**e w Wielkim Xięstwie Litewskim Juryzdykcyje Sądowe nie mają Executionum Regestru, i Dekretow *Executionis Processus* nie piszą: ale Obywatele za przewidzianą stopnia ni Prawa do ostatniego stopnia w Sądach Krajowych konwikcyą, albo za Dekretom oczewitym Trybunalskim, czy też innego Sądu *Ultima Instantia*, albo innych Subfelliow nie appellowanym, zyskiwać powinni pomoc Woytkową; więc za takowemi konwikcyami albo Dekretami, gdy Sędzia, Urzędnik, Tradycyi nie będzie mógł dopełnić, dla oppozycyi strony skonwinkowanej, tedy za oświadczeniem tegoż Urzędnika w Aktach własnego Województwa lub Powiatu uczynionym o nie dopuszczeniu wedle przewidzioney konwikcyi lub Dekretu, Tradycyi, Manifestującym, i za uczynioną od tegoż Urzędnika listową Rekwizycyą Departament Woytkowy pomocy Woytkowey pod żadnym pretextem odmówić nie będzie mógł, a jednak względem ukarania Osób skonwinkowanych kontraweney Dekretom czyniących, Trybunały, i Subfelia W. X. Litt: według Praw temuż W. X. Litewskiemu służących zachować się mają.

zdo: Regestr w Departamencie Woytkowym do otrzymania pomocy Woytkowey, tenże sam ma służyć Xięstwu Litewskie-

mu co i Koronie, i co do wpisywania w niego wpisow, i woła-
nia onego zachowane być mają też powinności dla Xięstwa Li-
tewkiego co i dla Korony, jakoteż w odmówieniu komu w De-
partamencie Woyskowym pomocy Woyskowej, Rada równie
postąpi dla Obywatelow Litewskich w zaleceniu i dopełnieniu do-
dania pomocy Woyskowej. A Trybunały i Subsellia W. Xięstwa
Litewskiego w kondemnatach i Dekretach nie będą tego dokładać
terminu: *mota Nobilitate*, jakoteż Urzędnik i Strony do Exeku-
cyi nieśtannych i oczewistych Dekretow nie będą powinni spro-
wadzać kupy żadnych Ludzi i onych używać.

zto: Względem zdarzonego wyrugowania pomocy Woys-
kowej i ztąd wynikać mogących uczynkow, równy warunek słu-
żyć ma W. Xięstwu Litewskiemu iako i Koronie.

ato: Względem dodawania pomocy Woyskowej dla bezpie-
czeństwa odprawowania się w Wielkim Xięstwie Litewskim Ak-
tów Kondescensjonalnych, i Sądowych, Departament Woys-
kowy podobnym sposobem ma dodawać pomoc Woyskową Ur-
zędnikom Sądowym Litewskim, jako jest dla Koronnych Pro-
wincyi opisanym.

sto: Każdy Kredytor czyli za jakim dusznym Prawem Pre-
tenfor, czyli w sprawach uczynkowych, *ex loco delicti* krzywdę
ponoszacy, a chcący Proceś Subselliiow Prowincyi Koronnych
dla niedostarczającego tam Funduszu zastosować takowy
Proceś do Dóbr i Maiątkow w Wielkim Xięstwie Litewskim
będących, powinien udać się do Subselliiow Wgo Xięstwa Litew-
skiego sprawie przyzwoitych, i w tychże Subselliach zapozwa-
ni w Wielkim Xięstwie Litewskim prawnie podanemi i zeznane-
mi obyczaiem i obrządkiem Prawa Litewskiego procedować, a za
otrzymaną w Subselliach Xięstwa Litewskiego *Ultima Instantia*
konwikcyą po pomoc Woyskową do Departamentu udać się. To
jednak ostrzegając: że na obwinionym bądź też na Dłużniku prze-
wiedziona konwikcyą nie może *praesudicare* aktualnym pierwszym
znajdującym się Possessorom. A *in concursu* Kredytorow i Pre-
tenforow zdarzonym *potioritas ex prioritate juris* zachowana być
powinna według Reguł Konstytucyą Roku 1588. postanowionych.
Co też wzajemnie z Processem Litewskich Subselliiow dla niedo-
starczającego w Litwie Funduszu do Dóbr w Koronnych Pro-
wincyach sytuowanych zastosować się mianym, zachowywać się
ma.

Proceś Sądowy w Wielkim Xięstwie Litewskim.

Manifesta i Remanifesta.

Manifesta v Remanifesta w Juryzdykcyach Kraiowych w
Wielkim Xięstwie Litewskim y przed Aktami od Stron zana-
szane, ażeby w sobie zawierały Rzecz całą o co są czynio-
ne, v *per extensum* w Protokół potoczny z podpisem Aktora
lub zanoszącego wpisywane były, Stanowimy; a to pod nie
wa-

ważnością u każdego Sądu tych wszystkich, któreby czynione były bez tej zachowanej reguły, zniszczenie zaś ich *in causa facti* bez popieraną dalszego Prawem według nauki Statutu w Artykule trzydziestym piątym z Rozdziału czwartego, a *in causa Juris* według Praw Xięstwu Litewkiemu służących przeznacząmy.

P o z w y.

Pozwy odstępnie dotąd od Prawa podawane w Kopiach bez wyrażenia rzeczy, o co, ażeby u żadnego Sądu przyimowane nie były, mieć chcąc, Stanowimy: iż Strona powodowa wszystkie pretensye swoje o które sprawę mieć zechce, zupełnie w Pozwie wyraziwszy, w własnym Grodzie, lub Ziemstwie gdzie Dobra Strony pozwanej leżą, y na których takowy Pozew kładzionym bydź ma, do Ksiąg sposobem Oblaty podać, a potym Extrakt z Kancellaryi wydany przez Woźnego Stronie pozwanej na Dobrach położyć, lub oczewiſto do Rąk podać ma. Na którym tak Ex rakcie, iako y na Oryginalie tenże Woźny podania swojego Relacyą podpisawszy, zeznać, y dowod zeznania wraz z Oryginałem Pozwu Stronie powodowej wydać powinien. Jednak *ex agnito errore* na żalobie poprawić się wolno każdego czasu, y w czasie przypadnienia Sprawy przez nowy bez terminu przypozew, *non derogando* dawnym Pozwom *ante hanc legem* zaszyłym. A termin do rozprawy nie od Aktykacyi Pozwu, lecz od daty podania liczonym będzie; co się nie ma rozumieć o Pozwach Rekonwencyonalnych, które przy przypadnieniu nawet Sprawy Plenipotentowi do sprawy należącemu podawane bydź mogą y zeznane *non attento termino*, ani o Zakazach z Prawa tej formalności nie podpadających.

K o n d e m n a t y:

Kondemnaty, za któremi z Przepisu Prawa Urzędowe nie następują Tradycye, Exekwowanemi bydź niepowinne dla wycięczenia Stron, lecz Strona konwinkująca nie sprowadzając Urzędnika na Exekucyą do Dobr Proceſſowi podległych, Pozew tylko sposobem wyżej w tym Prawie opisanym *loco peragenda Executionis* do tego Sądu, z którego wypadła Kondemnata, przez Woźnego położyć ma. W dalszey zaś konwikcyi Urzędy według stopniow Exekucyą czynić powinni. Gdy tą Ustawą znosi się potrzeba sprowadzania Urzędników y łożenia kosztu na Exekucyę za Dekretami Tradycyi nie ciągnącemi, naczyna się Woźnym od mili złoty y groszy pietnaście, nie więcej; Kancellarye zaś za Oblatę Pozwów więcej wymagać nie mają, jak brać powinni za zeznanie Pozwów.

Ka-

Kadencyow Sądowych ubeśpieczenie:

Ubeśpieczając pewność Kadencyi Sądow Ziemskich y Grodzkich, Stanowimy: Ze odtąd gdy z porządku wołanych wpisow przypadać będzie Sprawa, dla której komplet aktualny Sądowy nie byłby dostatecznym, Sąd przy Aktoracie takowym zapisawszy świadectwo: iż w tey Sprawie kompletu Sądowego nie było; następujące po nim wpisy wołać y sądzić ma. A za odmianą kompletu na teyże, lub następującej Kadencyi, Aktorat z powyższym świadectwem zostawiony; *ante omnia* wołany być powinien. Jeśliby zaś Sąd który w większości liczby Osob komplet składających, do jakiej Sprawy był inwolwowanym, tak: iż dla tey przyczyny Sprawa nie mogłaby bydź sądzoną, na ow czas Strony do Trybunału Głow: W: Xłtwa Litews: *pro determinatione fori* udać się mają; A Sąd Trybunałski roztrząsnąwszy zapozwy Sędziom położone, ieśli w nich znajdzie *temeritatem* Strony komplet Sądowy zrywający, nie tylko ią powróceniem Expensow wszystkich Prawnych, ale też siedzeniem więzy cywilney niedziel sześciu ukarze, y sprawę do tegoż Sądu odesłać ma. Stanowimy przytym ażeby Urzędnicy Ziemscy y Grodzcy na Expedyowanie Aktow Inkwizycyi, kalkulacyi y Weryfikacyi, iakoteż do Exekucyi Kondemnat, Obwieszczeniami Urzędowemi terminow nie wyznaczali, ani wspomnianych Aktow odbywali w czasie dla Kadencyi Sądowych przez Prawo postanowionym, od których *sub pœnis de negligentia Officii Sancitis* absentować się nie powinni zrywając komplet.

UU. Patronowie:

UU. Patronowie lub inni Plenipotenci, tak od Strony powodowey, jako równie i od Strony pozwanej do sprawy należący, Plenipotencyą od Aktorow swoich umocowani, z imion y nazwisk w Dekretach Akcessoryinych y Pryncypalnych wyrażeni bydź mają; dla zapobieżenia tym skargom, które częstokroć o zdradę Plenipotentow wynikają.

Sessye Sądowe:

Postrzegając tego, aby w Sądach święta sprawiedliwość nie tylko z pospiechem, ale też w czystym rzeczy pojęciu i z największą pilnością administrowaną była; z tych względw Sessye poobiednie w Juryzdykcyach Sądowych W. X. Litews: znostemy, a tylko iedną Sessyą na każdy dzień Sądowy, to jest od godziny ósmey zrana, do godziny pierwszey *inclusive* z południa dla Trybunałow W. X. Litew: i wszystkich Sądow w Litwie postanawiamy; wyjąwszy z tey Ustawy Sessye Sądow Granicznych. Niemniej chcąc w skróceniu Processu Stronom pędzsze spraw zbliżyć dokończenie we wszystkich Sądach Be-

neficium Juris, to jest godzinę jedną dozwoloną uchylamy, y ażeby odtąd ani powodowey, ani pozwany stronie w żadnych Sprawach użyczaną nie była, stanowimy.

Inkwizycye, Kalkulacye, i Weryfikacye:

Znaydując sposob expedyowania Weryfikacyi y Kalkulacyi Urzędowych w Prowincyi W. X. Lit: i stronom nie pożyteczny, y Sądom większe zawikłanie czyniący, stanowimy: Ażeby odtąd UU. Urzędnicy, Dekretem do Expedyowania wspomnianych Aktow wyznaczeni; po ziechaniu *ad Fundum*, zakończywszy *Actum Inquisitionis*, pretensye stron do Weryfikacyi, lub Kalkulacyi Urzędowey proponowane decydowali; tym sposobem: gdy jedna strona pretensyą swoją *in proposito* poda, a druga *in reposito* na nią odpisze, na ow czas Urzędnicy z złożonych przez strony dowodow, lub z examinu stawionych do świadectwa Ludzi, a naostatek z własnego widzenia y uważenia, takową pretensyą roztrząsnawszy, za ustąpieniem stron, *in occluso* osądzić, y decyzyą swoją promulgować powinni będą: którym wyrokiem jeśli by strony kontentowały się, summę z pretensyi osądzoney wynikającą, do Linij realney umieścić mają; a jeśli by którakolwiek strona appellowała, tedy appellacyi do Sądu z którego takowe *Actus* będą naznaczone, dopuszczają, y podobnież summę pretensyi do Linij kontrowersyiNEY wprowadzają; a tak po każdym punkcie propozytow y repozytow postępując, dzieło Urzędowey Weryfikacyi y Kalkulacyi expedyować obowiązani będą. Jeźliby zaś w udecydowaniu któreykolwiek pretensyi między Urzędnikami różność zdań nastąpiła, tedy każdy z nich przyczyny przekonania swojego dokładnie wyraziwszy, zdanie swoje, takż *in occluso* pod punktem pretensyi sądzoney *distinctim* położy. Po promulgowaniu którego rozpisu, summa pretensyi *ex ratione paritatis* do Linij kontrowersyiNEY zapisana bydź ma, to jednak Weryfikacyi, ani Kalkulacyi Urzędowey zrywać nie może, lecz takowe *Actus* aż do zupełnego zakończenia kontynuować się mają. Gdy zatym wszystkie stron pretensye do Weryfikacyi, lub Kalkulacyi podane, sposobem wyż wyrażonym przez Urzędnikow rozdecydowane będą, na ow czas UU. Urzędnicy przy dokończeniu Weryfikacyi y Kalkulacyi Aktow, Juramenta przez nich decydowane na pretensyach osądzonych, od których appellacye nie zaydą, Osobom do ich wykonania obowiązany, w przytomności stron lub ich Plenipotentow, z Roty przez się konnotowaney wypełnić nakażą. Naostatek summy pretensyiNEY na Linij realney wpisane w jeden komput zniósłszy, o termin y miejsce zapłacenia, do Sądu z którego Weryfikacya wyszła, odeszła; a osobno summy pretensyiNEY już to z przyczyny zaszeley appellacyi, już to z przyczyny rozpisu, do linij kontrowersyiNEY wprowadzone, takż w jeden komput zlikwidowawszy, po rozładzeniu onych do Sądu, którego Dekretem byli wyznaczeni, odeszła; y w tym porządku *Instrumenta Calculationis &*

Verificationis sporządzone i podpisane sronom do rozprawy wydać mają, Sąd zaś w poznanie y sądzenie pretensyi nie apelowanych, ani *summ in linea reali* położonych nie wdając się, same tylko pretensye *in controverso* odeślane rozsądzać mają; w których jeżeliby srona nie słusznie apellującą być się pokazała, zaplaceniem winy sronie za każdy punkt takowey apellacyi, po czterdzieści kop Groszy Litewskich karaną bydź powinna; a względem Inkwizycyi y na niey przyięcia lub odrzucenia świadkow UU. Urzędnicy według Statutu z Rozdziału czwartego Artykułu siedmdzieściat osmego y siedmdzieściat dziewiętego, postąpić mają.

Trybunał Główny Wielkiego Xięstwa Litew. skiego Koła Ziemskiego.

Gdy w ustanowieniu Regestrow y spraw mających się w nich umieszczac, Konstytucya tyśiąc siedmset sześćdziesiąt cztego Roku na Sprawy *pro determinatione fori* Regestru nie naznaczyła; przeto zachowując dawny porządek wołania Spraw i ich sądzenia z kolei Regestrow tymże Prawem opifaney *Registr Remissyiny* przydaemy: w którym same sprawy bez żadnego łączenia innych, *pro sola determinatione fori* y do wyznaczenia Sądow Granicznych; ostatecznych po apellacyach od Podkomorzego (*non derogando* Prawom Xięstwu Zmudzkiemu służącym) mają bydź wpisywane, y na początku każdej Kadencyi Trybunału aż do ostatniego wpisu przewołane; toż ostatni tydzień każdej kończącej się Kadencyi na ten Regestr ma bydź obrócony, jeżeliby zaś w nim Spraw nie było, lub wcześniej przewołane zostały, Marszałek Trybunałski wołanie innych Regestrow kontynuować ma. Ze zaś przeciwko wyraźnym Prawom szkodliwy zwyczaj jest wprowadzony, łączenia spraw cywilnych w Regestr Taktowy; przeto zapobiegając tey odstępności od Prawa, stanowiemy: Jż w takowy Regestr same tylko sprawy *laesae securitatis Judiciorum*, y o akcye wiolencyjne pod Sądami, tudzież na zjazdach Publicznych stałe, iakoteż z Plenipotentami, Palestrantami y Woźnemi, niemniej Sprawy szczegulnemi Konstytucyami temu Regestrowi przeznaczone, wpisywane bydź mają, a łączyć Sprawy cywilney do tego Regestru nie będzie nigdy wolno. Gdyby zaś na przeciw tey Ustawie któżkolwiek ważył się Sąd tentować, y sprawę inney natury łączyć, tedy nietylko Dekret uzyskany *nullitati* podlegac ma, ale też Patron stawający odsądzeniem, a srona Wieżą dwónastu niedziel, i dwóma tyśiącami kop do zaplacenienia Sądowi i sronie przez połowę; ukarani bydź mają. Ten zaś Regestr Taktowy chcemy mieć dwojaki, jeden aktualny na same tylko jako się wyżej wyraziło sprawy naturze tego Regestru właściwe, który w każdym czasie, a szczegulniej i koniecznie *in tractu* każdej oczewistey z innych Regestrow ordynaryinych sądzącej się sprawy, porządkiem Aktoratów, tak, jak wpifanemi będą, wołanym bydź

być ma; *Drugi* Extraordynaryiny, do którego Urodzeni Pifarze Trybunalscy, Aktoraty w Sprawach Po-Kommissyinych Konfityucyą tyśiac siedmset siedmdziesiat szóstego odellanych, i podług teyże Konfityucyi, tamże należeć powinny, jako też w Sprawach Dekretami oczywistemi Trybunalskimi *ante hanc legem* zapadłemi łączonych, z dawniejszego Regestru tym porządkiem iak w nim wpisanemi były, bez żadney opłaty przeniesć, i tego tylko dwojakiego rodzaju wpisy umieszczać powinni będą; a ten Regestr po rozładzeniu, z któregokolwiek bądź Regestru ordynaryinego Sprawy oczywistej, przed Regestrzem Obligowym przez Marszałkow Trybunalskich brany być ma, i takż porządkiem wpisow do odsądzenia jedney oczywistej wolanym być powinien, po którym Regestr Obligowy w kolei dalszey Regestrów następować będzie, który to Regestr Taktowy Extraordynaryiny doczesnym tylko mieć chcemy, dopóki wspomnionego gatunku Sprawy zupełnie rozładzone i pokończone nie będą, a potym na zawsze ustawać ma. Tey zaś ustawy Exekucyą od następuiącey Kadencyi Grodzieńskiey Roku tyśiac siedmset ósmdziesiat piątego zalecając, Trybunałowi Wileńskiemu teraznieyszemu *immediate* poczynającemu się, dawny sposob wolania Regestru Taktowego na ten raz tylko pod tymże warunkiem nie łączenia Spraw Cywilnych zostawujemy. Tymże Trybunałom W. Xftwa Litt: Koła Ziemskiego i Duchownego, Prawa w Narodzie Polskim dla Subfelliow *ultima Instantia* stanowiąne, wotowania *in tertio Turno per vota secreta* kalkulami, sposobem o Radzie Nieustajacey przepisanym, do Exekucyi polecamy: w których wotach sekretnych, jeśliby *paritas votorum* przydarzyć się miała, sprawa do Rezolucyi przyszłym Trybunałom odellaną być powinna; A takowy sposob wotowania Kalkulami *in votis secretis* i na Trybunały Koronne rozciągamy.

Trybunał Duchowny W. X. Litt:

Reasumując Konfityucyą tyśiac siedmset dwudziestego szóstego, i tyśiac siedmset sześćdziesiat czwartego Roku o Trybunał Duchownym stanowiąne, mieć chcemy: Aby tenże Sąd oddat zachowując się ściśley w obrębach władzy swoiey, żadnych innego rodzaju spraw tey Juryzdykcyi nie właściwych, wspomnionemi Konfityucyami wyłączonych, a szczegulniey Spraw taxę i Exdywizyą za sobą pociągających, albo o granice wyukłych, albo *ex inscripto Foro* nie należnie zapisanych, albo na koniec za Obligami między samemi Swieckimi Osobami wydarzonych, i do Dobr Ziemskich Stanu Swieckiego przywiązanych, jako Sądowi swoiemu nie należnych, *sub nullitate Decretorum* nie przyimował, i Remis na Sądy graniczne i Exdywizye nie czynił, a ktoby mimo ninieysze ustawy w Sprawie do Trybunału *Compositi Fori* nie należacey pozywać, i Dekreta tego Sądu *levocatorie* zylkiwać ważył się, taki każdy *parnis evocationum* siedzeniem sześciu niedziel wieży górney, i zapłaceniem dwóch tyśięcy kop groszy Litewskich przez półowę

Sądowi, i sronie, w Trybunale Koła Ziemskiego *irremissibili-ter* karany być ma. Niemniej na UU. Palestrantow, którzyby w takowych sprawach stawać podeymowali się, rygor Konfytucyi tyfiąc siedmset sześćdziesiąt czwartego Roku ponawiamy.

Sądy Grodzkie i Ziemskie Województwa Trockiego.

Na żądanie Urodzonych Posłow Województwa Trockiego z Instrukcyi przyniesione, Sądow Ziemskich Trockich dwie Kadencye w jedną, Sądow zaś Grodzkich Trockich trzy Kadencye także w jedną złączamy, i żeby Sądy Ziemskie Trockie zaczęwszy od Roku tyfiąc siedmset osmdziesiąt piątego, dnia drugiego *Novembris*, ciągiem przez dwie Kadencye sześćdziesiątne razem złączone; Sądy zaś Grodzkie Województwa Trockiego, zaczęwszy od Roku tyfiąc siedmset osmdziesiąt szóstego, dnia pierwszego *Februarii* przez trzy Kadencye czteroniedzielne w jedno złączone, *non interrupte* sądziły się, stanowimy. W ciągu których Kadencyi, a żeby Sędziowie dla gwałtownych tylko potrzeb oddalić się mogąc, przez kolejną między sobą oddalenia się zamianę, Sądowy Komplet utrzymywali, *sub penis de negligentibus* nakazujemy. Kadencye zaś Sądow terazniejszych, że do czafu rozpocząć się mających Kadencyi niniejszym prawem zamienionych, trwać tylko będą, ostrzegamy: = Takowe Prawo i na Powiaty Wołkowycki i Braślawski rozciągamy.

A ten Procefs Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, niema się bynajmniej ściągac do Prowincyi Koronnych, ani do Województw i Powiatow Koronnych Statutem W. X. Litt: sążących się; oprócz punktu co do sposobu sekretnego wotowania Trybunałom powyżey przepisanego.

Ratyfikacya Konwencyi Handlowey i Granicznej przez Kommissarzow Najjaśniejszey Imperatorowey całej Rosyi, i Xięstw Kurlandyi i Semigallii zawartej, tudzież Aktu przystąpienia Powiatu Piltyńskiego do teyże Konwencyi.

Reassumuiąc Konfytucye dawniejsze względem Przywilejow i Prerogatyw Xięstw Naszych Kurlandyi i Semigallii, tudzież Powiatowi Naszemu Piltyńkiemu służących, Konwencyą Handlową i Graniczną przez umocowanych Kommissarzow Najjaśniejszey Imperatorowey całej Rosyi z Xięstwem Kurlandyi i Semigallii urządzoną i podpisaną w Rydze dnia 10 Maja Roku zeszłego 1783. pod wyiednaniem Ratyfikacyi, i stwierdzenia Stanow Rzeczypospolitey, tudzież Akt przystąpienia Powiatu Naszego Piltyńskiego, do teyże Konwencyi w Nitawie dnia 17. Stycznia Roku terazniejszych dopełniony, My KROL za powszechną Sta-

Stanow Rzeczypospolitey zgodą we wszystkich Punktach i Artykułach stwierdzamy i ratyfikujemy, tudzież Akt Ratyfikacyi z Kancellaryi expedyować zalecamy.

Ponowicnie Interessu z Dworem Berlińskim.

Gdy dotąd dawniejsze starunki Nasze w negocyacyi z Dworem Berlińskim, tak względem ułatwienia i polepszenia handlu, allewiacyi Cła lądowego, i wodnego na Wiśle i innych Rzekach Krajowych Rzeczypospolitey, jako i rozgraniczenia od Sciany Wielko-Polskiej Obywatelów Polskich z Szląskiem pożądanego nie wzięły skutku, z woli wszech Stanow na Seymie teraźniejszym zgromadzonych, zlecamy Radzie przy Boku Naszym Nieustającej, aby daley nayufilesznych i nayprzyzwoitszych podług okoliczności sposobow zażyła, dla pęduszego uszczęśliwienia Obywatelów, i teyże Radzie podług Prawa 1776. potrzebną w tey mierze moc dajemy; A jak rozpoczęte Kommissye Graniczne między Obywatelami Polskimi i Szląskiem swój skutek wezmą, pod ten czas po approbacyą do Stanow Seymujących udać się mają.

Zalecenie Radzie Nieustającej traktowania z Dworem Wiedeńskim.

Gdy Obywatele Nasi mający swoje Possessye w Państwach Rzeczypospolitey, jako też w Krajach Jego Cesarzskiej Mości, są obowiązani wyrokiem Rządu tamecznego, mimo Traktatu, do półrocznego mieszkania, lub podwoynego płacenia z swych Possessyow Podatku; Przeto My KROL na przełożenie Nam przez UU. Połow Województw, w Radzie Nieustającej, naykuteczniejszych użyjemy śrzodkow za wezwaniem Medyacyi Dworow Petersburskiego i Berlińskiego, aby ciż Obywatele od wyrokow wspomnionych uwolnionemi byli.

Załatwienie Handlu Krajow Rzeczypospolitey.

Gdy wdzięczność dla Nayiaśniejszey Imperatorowy Rossyiskiej za rozmaite dowody Przyjacielskich Jey Sentymentow dla Rzeczypospolitey, mianowicie w materyi handlowey, i własny Krajow Rzeczypospolitey interes, wymagają handlu załatwienia, cła importacyi i exportacyi na Komorach Rzeczypospolitey Województw Kijowskiego, Podolskiego i Braclawskiego, po cztery od sta od Importacyi Produktow zagranicznych, a jeden od sta od Exportacyi Produktow Krajowych odtąd wybierane mieć chcemy. A co do taxy i ewalucyi towarow, to ma być podług dawnego Instruktarza, na Komorach rzeczonych Województw dotąd używanego, z wolną przez Kommissyą Skarbu Koron-

nego tych Artykułówniżenia lub podwyższenia odmianą, któreby Dobro Kraju i okoliczności, mianowicie, podniesione lub niżone za Granicątaxy wyciągały; płacenie zaśtransytu od Kupców Rosyjskich, jak jest Konstytucyą Roku 1768. ustanowione, w zupełności zostawiamy. A Kommissya Skarbowa cokolwiek względem Instruktarza uczyni, do approbacyi przyzłego Seymu podać winna będzie.

Handel Wschodni.

Uformowanie Towarzystwa handlowego pod Imieniem Polskiej Handłów Wschodnich Kompanii, tak w Kraiach Rzeczypospolitey, jako i za Granicą czynić mającey, bez ubliżenia handlu wolnego każdemu Obywatelowi, nie tylko protegować przyrzekamy, ale oraz Przywileie z nadaniem mieysc w Starostwach i Królewstwach do składów potrzebnych i wolności Kompaniom takowym zwykłych damy, i aby Cło od Transportów Obywatelskich i Kompanicznych tak wodne jako lądowe w wywozach z Kraju niebyło większe jak jeden od sta, a w przywozach do Kraju jak cztery od sta zabezpieczamy. W okolicznościach zaś tegoż handlu, które się do Zagranicznych Mocarstw ściągają, dajemy moc zupełną Radzie przy Boku Naszym Nieustającej Negocyacyą całą przez interessowanie się obydwóch Dworów Cesarzkich do uszczęśliwiającego Kraie Nasze skutku przyprowadzić. Ustanawiamy oraz, aby odtąd Kommissya Skarbu Koronnego od powracających z Wołoszczyzny Poddanych Naszych zbiegłych, żadnego Cła lub Podatku niewybierała.

Indygenat.

Jako Prawem 1775. pod tytułem: Ostrzeżenie względem Indygenatu i Nobilitacyi uznaliśmy użyteczność publiczną w dozwoleniu Cudzoziemcom mającym wnoszenia do Oyczyzny Naszey Fortun swoich, tak i dzisiaj skłaniamy się chętnie do proźb Nam uczynionych od Xiążąt Frydrycha d'Anhalt Koetten i Karola de Nassau Siegen dystryngwowanych za Granicą Mężów, tymże *cum successoribus de lumbis procedentibus* dozwalamy Indygenatu Obywatelstwa Polskiego pod Warunkami w Prawie 1775. wyrażonemi, oraz by ciż Dóbr *quocunque titulo* w Państwach Naszych na nich spadłych niewyprzedawali.

Zwrócenie Prerogatywy Podkomorstwa Nowogrodzkiego dla Sukcessorow U. Jana Niezabitowskiego.

Rygore Dekretu Trybunału Głównego W. X. Litt: z odsądzeniem *ab Officio* Urzędu Podkomorstwa Nowogrodzkiego na U. Jana Niezabitowskiego, w Roku 1782. *Junii 22.* dnia ferowanego co do tytułu dzieciom zwalniamy.

- XAWERY CHOMINSKI** *Starosta i Posel Piński, Marszałek Seymowy.*
- STEFAN** *Xiąże GIEDROYC* *Biskup Zmudzki Deputat z Narodu*
Litt: do Konstytucyi.
- ADAM MICHAŁ CHMARA** *Wojewoda Miński Deputowany do Konstytucyi z Narodu W. X. Lit.*
- ANTONI** *Nalęcz z Małachowic* **MAŁACHOWSKI** *Wojewoda*
General Ziem Xięstwa Mazowieckiego Deputat z Senatu z Prowincyi Wielko-Polskiej.
- STANISŁAW** *Szczęśny* **POTOCKI** *Wojewoda Ziem Ruskich*
Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiej.
- HIERONIM** *Xże* **RADZIWIŁŁ** *Podkomorzy W. W. X. Litt: Posel*
Wileński deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt:
- KAZIMIERZ** *Xiąże* **SAPIEHA** *General Artyleryi Litt: Starosta i*
Posel Województwa Brzeskiego Litewskiego Deputowany do
Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt:
- IGNACY** *Wyłogotta* **ZAKRZEWSKI** *Posel Województwa Poznańskiego z Ziemi Wschowskiej Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej.*
- JAN** *KOMARZEWSKI* *General przy Boku J. K. Mci Posel z Województwa Rawskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiej.*
- MICHAŁ** *GRANOWSKI* *Sekretarz W. Koronny Posel z Województwa Luelskiego, Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiej.*
- ADAM** *JAKUB* **SZYDŁOWSKI** *Starosta i Posel Mielnicki, Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiej.*

MATEUSZ TUKALSKI NIELUBOWICZ,
Sekretarz Seymowy.

REGISTR KONSTYTUCYI

OSOBY DO RADY NIEUSTAJĄCEJ WYBRANE <i>Pluralitate</i> <i>te votorum</i> na karcie - - - - -	2
Osoby za Sędziów Seymowych obrane na Sejsjach Prowincyo- nalnych - - - - -	3
Wyznaczenie Sędziów Seymowych na Kadencye - - - - -	5
Osoby do Kommissyi Skarbu W. X. Litt: <i>ex pluralitate</i> wybra- ne - - - - -	9
Osoby do Kommissyi Skarbu Koronnego <i>ex pluralitate</i> wybra- ne - - - - -	9
Zaświadczenie czynności Rady przy Boku Naszym Nieusta- jącej - - - - -	10
Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustającej - - - - -	10
Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustającej - - - - -	10
Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustającej - - - - -	11
Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustającej - - - - -	11
Uchylenie Uniwersału Rady Nieustającej - - - - -	11
Ostrzeżenie względem Rezolucyi Rady na Sejsyi Nro 169 Roku 1784. dnia 24. Sierpnia wypadley - - - - -	11
Kwit dla Departamentu Wojskowego - - - - -	12
Ostrzeżenie względem sprzedaży Szarż w Wojsku Obojga Narodow - - - - -	12
Zalecenie Skarbowi W. X. Litewskiego - - - - -	13
Przyjęcie Ofiary W. Potockiego Wojewody Ruskiego - - - - -	13
Przyjęcie Ofiary U. Kazimierza Xiążęcia Sapiehy - - - - -	14
Uspokojenie interesu Skarbu Litewskiego - - - - -	14
Kwit dla Kommissyow Skarbu W. X. Litt: - - - - -	15
Warunek dla Skarbu W. X. Litt: - - - - -	16
Zakwitowanie Kommissyi Skarbu Koronnego - - - - -	16
Fundusz na opłacenie reszty długow Naszych Królewskich - - - - -	17
Uspokojenie długu JW. Wojewodzie Wileńskiemu i U. Podko- morzemu W. X. Litt: Xiążętom Radziwiłłom nale- żącego i Sukcessorom Hrehorego Ogińskiego - - - - -	18
Kwit dla Kommissyi Edukacyi Narodowej - - - - -	18
Dekreta <i>Executionis</i> - - - - -	19
Przystosowanie resztującej Ustawy do Dekretow <i>executionis</i> - - - - -	25
Warunek dla W. X. Litewskiego - - - - -	25
Proces Sądowy w W. Xięstwie Litewskim - - - - -	26
Ratyfikacya konwencyi Handlowey i Granicznej przez Kom- missarzow Nayiaśn: Imperatorowey Jmci całej Ros- fyi i Xięstw Kurlandyi i Semigalii zawartey, tudzież Aktu przystąpienia Powiatu Pilt yńskiego do teyże Konwencyi - - - - -	32
Ponowienie interesu z Dworem Berlińskim - - - - -	33
Zalecenie Radzie Nieustającej traktowania z Dworem Wie- deńskim - - - - -	33
Załatwienie handlu Kraiow Rzeczypospolitey - - - - -	33
Handel Wschodni - - - - -	34
Indygenat - - - - -	34
Zwrócenie Prerogatywy Podkomorstwa Nowogr: dla Sukces- sow U. Jana Niezabitowskiego. - - - - -	34

NOTA Od J. W. Jmci Pana Hrabi Stackelberga Ambassadora

Extra-ordynaryinego i Pełnomocnego Rossyjskiego.

Le Souffigné Ambassadeur extraordinaire et Plenipotentiaire de Sa Majesté Imperiale de toutes les Russies muni de nouveaux ordres relativement à l'affaire de Mr. le Sénateur et Lieutenant Général Czerniszew au sujet du Privilège Royal, qu'il a reçu sur les Biens de Czarna Kamionka, et des irrégularités avec lesquelles on a jugé cette cause en général, prie S. E. M. le Maréchal de la Diète de proposer le projet ci-joint aux Illustres États de la République, comme un moyen par lequel M. le Général de Czerniszew pourra parvenir à se procurer la justice, qui n'a pas été bien observée envers un sujet de l'Impératrice, que Sa Majesté Imperiale a pris sous sa protection immédiate.

Grodno ce 4. Novembre 1784.
C. STACKELBERG.

Nizey wyrażony Extra-ordynaryiny i Pełno-mocny Ambassador Najjaśniejzey Imperatorowey Jeymci całej Rosyi; stosując się do ponownych ukazow względem Interesu W. Czerniszewa Generala Leytnanta i Senatora Rossyjskiego z przyczyny Przywileju przez Najjaśniejzego KRÓLA Jmci Polskiego tytułem Innowacyi Lenności na Dobra Czarno-Kamionkę onemuż łaskawie nadanego; i z przyczyny nieregularności w sposobie sądzenia tey sprawy popelnioney; uprasza Jaśnie Wielmożnego Marszałka Seymowego, iżby uczynił przelożenie Prześwietnym Stanom Najjaśniejzey Rzeczypospolitey teraz Seymującym Projektu, który się tu przyłącza jako szczególny sposób przez któryby temuż W. Generałowi Czerniszew przyzwolta stać się mogła sprawiedliwość, która się okazała niedokładną względem Poddanego Najjaśniejzey Imperatorowey Jeymości, i który waktualney teyże Najjaśniejzey Imperatorowey Jeymości zołtaie protekcyi.

Dan w Grodnie Dnia 4. Miesiąca
Listopada 1784. Roku.

HRABIA STACKELBERG.

Pismo przy Nocie podane:

Przywodząc do Exekucyi Dekret Nasz Seymowy w Roku 1645. za Panowania Władysława IV. z popierania Urodzonych Inftygatorow Koronnych z Wżnym niegdyś Marcinem na Husiatynie Kalinowskim Wojewodą Czerniechowskim i Ur: Konstantym Lubomirskim Starostą Biało - Cerkwi od Dóbr trowersyji zapadły, Kommissyją na grunt do rozgraniczenia Biało - Cerkwi od Dóbr Humanieczyzna zwanych determinujący; za Kommissarzow WW. UU: NN. naznaczamy, i moc ukutecznienia rozpoczętego dzieła Granicznego pod dniem 24. 8bra w tymże Roku nad Rzeką Uhorskim Tykiczem z mocy namienionego Dekretu onymże nadajemy; a dla tym więkzey pewności dójścia i urzędzenia tegoż dzieła Granicznego jako całość Dóbr Rzeczypospolitey w sobie zawierającego, też Kommissyją expensem Skarbu Koronnego z summy na expensa extraordynaryine prawem determinowanej w jak nayprętszym czasie za poprzedzającym na niedziel 4. przez Innotestęncye obwieszczeniem stron prawa i pretensy do tegoż gruntu, z jakiegokolwiek źródła mających odbytu mieć chcemy. Actus zaś wszelkie i Dekreta około Dóbr tychże w kwestyi będących i do pomienionych Dóbr jakimkolwiek prawem dotyczących w którymkolwiek Sądzie zapadłe, aż do zupełney i finalney sprawy pryncypalney Granicznej w sposobie zwyż opisanym przez Kommissarzow teraz wyznaczonych rozładzić się mający in suspensio zołtawujemy.

Le Souffigné a l'honneur d'informer S. E. Mr: le Comte de Stackelberg Ambassadeur Plénipotentiaire de Sa Majesté Imperiale de Toutes les Russies, que sa note datée d'avant hier, a été lue dans la Chambre des Nonces, avec les égards et la considération qui lui sont dues, et que la reponse suivante est l'effet des ordres de la Chambre.

L'Ordre Equestre ayant de tout tems révééré, avec la confiance dans la personne de Sa Majesté L'Imperatrice, et la souveraine équitable et la garante efficace des loix de la République, a prouvé particulièrement à la Diète présente, dans plusieurs de ses actes par son unanimité le respect et la bonne volonté, dans lesquelles, il se conforme aux vues et aux desirs de Sa Majesté Imperiale.

Cette même confiance parfaite anime l'Ordre Equestre à prier S. E. Mr: L'Ambassadeur qu'il veuille bien s'employer, à obtenir à la Porte interpellée un accès favorable auprès du Trône de Sa Majesté Imperiale, pour y présenter dans tout son jour le mérite de sa Cause, et du jugement qui y a prononcé.

En même tems Son E. est priée de représenter à son Auguste Souverain, que toute la sûreté intérieure de la Nation repose uniquement sur le maintien immuable des Décrets de dernière instance, et d'autant plus d'prononcé d'une Commission émanée directement du pouvoir législatif de la République en Diète: Droits assurés le plus solennellement par le Traité et les Loix Cardinales de 1768. garanties par sa Majesté Imperiale.

On se flatte que la tranquillité des Citoyens, et par là même le bonheur de la Nation entière, seront sans doute toujours pour cette Grande Souveraine les motifs les plus déterminans, comme ils sont essentiels à la Constitution de la République.

Fait à Grodno ce 6. gbr: 1784.

Xavier Chomiński Staroste et Nonce de Pińsk, Maréchal de la Diète.

Nota podana od W. JP. de Buchholtz Ministra Rezydenta Pruskiego.

Le souffigné a l'honneur en vertu des Ordres, qu'il vient de recevoir de Sa Cour, de s'adresser à sa Majesté le Roy et aux Etats du Royaume de la République de Pologne, pour porter des Plaintes d'un Decret du Tribunal de Lublin, rendu en faveur du Comte Joseph Potocki, sur des sentences en Condamnation, lui adjugeant à titre d'Améli-

Nizey podpisany ma honor donosię JWu Hrabi de Stackelberg Ambassadorsowi Najjasnieyszy Imperatorowey Jeymci caley Roiszy, iż z przyzwolonym poważeniem czytana była Nota jego pod Datą wczorayszą w Izbie Poselskiej, z której zlecenia następująca daie się odpowiedź:

Stan Rycerski jak zawsze czcił ufnością swoią w Osobie Najjasnieyszy Imperatorowey Jeymci i sprawiedliwą Monarchinią i Dzielną Praw Rzeczypospolitey Gwarantkę, taki w terażniejszym Seymie dowiódł przez różne Ustawy swoje, jednomyślnością zdziałane, tego Respektu, i dobrej chęci, z któremi do myśli i żądania jey stosuie się.

Taż naydoskonalsza ufność jest pobudką do proszenia JWu Jmci Pana Ambassadorsa, ażeby wyjednał sronie żazałoney przytęp pomyślny do Tronu Najjasnieyszy Imperatorowey Jeymności na objaśnienie dobroci sprawy swoiey, i Sądu w niej wypadłego, i razem ażeby reprezentować chciał Tey Wielkiey Monarchini, iż wewnętrznego całego Narodu bezpieczeństwo polega szczególnie na niewzruszoney mocy Dekretow ultimæ Instancie, a dopieroż wyrokow Komisji directe z Przewodawczey mocy Seymującey Rzeczypospolitey ustanowionej, zwłaszcza, że takowe wyroki Traktatem 1768. Prawami Kardynalnemi i Gwarancją teyże Najjasnieyszy Imperatorowey Jeymności, są naysołenniey utwierdzone.

Obiecuje sobie Stan Rycerski, że spokojność Obywatelow, a przez nią szczęśliwość powszechna Narodu, będą pewnie zawsze naykutecznieyszymi w oczach Teyże Monarchini pobudkami, tak, jak są dla Rządowego Rzeczypospolitey składu istotnemi.

Dan w Grodnie, Dnia 6. Listopada 1784. Roku.

X. Chomiński Starosta i Posel Piński, Marszałek Seymowy.

Nizey podpisany ma honor na mocy Rozkazow, które od swojego Dworu odebrał udać się do J. K. Mci i Rzeczypospolitey Polskiej, aby zaikarzył Dekret Trybunału Lubelskiego wypadły na sronę JW. Józefa Potockiego Kontumacyiny przysądzający jemu pod Tytułem Melioracyi ceny przedażney Dobr Krotoszyzna summe 20,000, czerw-

oration du Prix de vente de la Terre de Krotoszyn, une somme de Vingt mille Ducats, payable par le Possesseur d'à présent, le Conseiller de Paulitz de Culm.

Il s'empresse de remettre ci-joint un Status Cause imprimé et le Contract de donation et de Resignation, fait entre le Krayczy de la Couronne Joseph Potocki et le Général Gadomski, ainsi que les Ecrits reversaux respectifs y appartenants, Pieces, qui peuvent être communiquées à Messieurs les Nonces et par lesquelles il est évident, que la Seigneurie de Krotoszyn a été vendue et cédée pour un Prix convenu, qui après ne pouvoit plus être alteré ni changé sans le consentement volontaire du Propriétaire actuel, par aucune jurisdiction quelconque, ou sans quelque Transaction Authentique.

Non obstant tout ceci, le susdit Tribunal a de son Chef décerné l'Execution sur la susmentionnée Somme de 20. M. Ducats au Comte Potocki, sans même être autorisé par les loix de Pologne de s'en mêler, ou de décider cette affaire, parce qu'elles défendent aux Tribunaux de la petite Pologne de juger les Causes de la grande Pologne comme cela s'est pratiqué dans le cas présent.

Outre cela, tous les Jurisconsultes sont unanimement d'accord, que cette Procédure, porte une injustice Manifeste en ce qu'on a reconnu (sans avoir eu égard aux objections de l'Avocat du Sieur de Paulitz) pour Preuves valables, de simples assertions ni constatées ni vérifiées de la Partie adverse; Procédé aussi inoui, que violent et illégal, et par l'admission duquel, il ne seroit pas difficile d'enlever tous les Biens fonds.

Le Resident de Prusse, chargé par des instructions de sa Cour, qui s'intéresse vivement dans cette affaire, de protester contre cette sentence, s'en acquitte par la présente Note en requerant l'Illustre assemblée de la diète, de vouloir bien par une Constitution particuliere annuller l'arret en question, ou d'établir une Commission, pour en rechercher le contenu, ou renvoyer toute cette affaire à la décision de la Commission du Trésor de la Couronne à Varsovie comme le for; que les parties contractantes se sont expressément stipulé, pour applanir tous les differends, qui pourroient provenir de l'achat & de la Possession de Krotoszyn.

nych złotych mającą być opłaconą przez Posseflora terazniejszego Konsyliarza de Paulitz z Chelmna.

Sklada on tu przyłączone ktemu *Status Cause* drukowane, Kontrakt Donacyi i Rezygnacyi zażyley między JW. Józefem Potockim Krayczym Koronnym i Generalem Gadomskim; równie jak i pisma rewersalne tyżące się tego i ktemu należące, które mogą być komunikowane JJ. WW. Jchmościom Panom Posłom: Z nich jest oczywistą rzeczą, iż Dobra Krotoszyn były przedane i postąpione za cenę umówioną, która nie mogła być pośledniey przez jakąkolwiek Juryzdykcyą ani odmienioną, ani zmitręzoną bez zezwolenia dobrowolnego właściciela aktualnego, lub bez autentycznej Tranzakcyi.

Mimo to wszystko, wyżej wzmieniony Trybunał sam przez się uznał Ekekcycyą za wywyż wyrażoną summę 20,000. Czerwonych Złotych JW. Potockiemunie mając na to upoważnienia od Praw Polskich, które bronią Trybunałom Mało-Polskim sądzić Sprawy Wielko-Polskie, jak się zdarzyło w terażniejszej okoliczności.

Pócz tego wszyscy Juryskonsulci są jednomyślnie zgodni, że te procedowanie oczywistą ma w sobie niesprawiedliwość, albowiem uznano (nie mając względu na objekcyę Patrona Pana de Paulitz) za dowody ważne, assercyę fame, ani uprawdzone, ani uokolicznione przez fronę przeciwną, postępkem równie niesłychanym jak gwałtownym i nieprawnym, przez którego przypuszczenie nie byłoby trudną rzeczą wszystkie Dobra Ziemijskie zająć.

Rezydent Pruski mający sobie dane Instrukcyę swego Dworu, który się żywo za tą Sprawą wdaie; aby zaskarżył takowy wyrok, uiszczą te zlecenie ninieyszą notą prosząc Przeświałnych Stanów Seymujących: aby chciały przez Konstytucyą osobną pomienionny Dekret zniszczyć, lub wyznaczyć Kommissyą, aby go roztrząsnęła lub odeślą całą tę sprawę pod wyrok Kommissyi Skarbu Koronnego w Warszawie jako do Forum, które sobie frony zawierające wyraźnie obwarowały, aby ułatwić wszelkie różnice jakieby mogły z przedaży lub Possefyyi Dóbr Krotoszyzna wyniknąć.

Il se flatte d' autant plus d' une Resolution favorable, que sa demande est fondée sur la loi & la justice, & que cette affaire, faute d' expedient d' y remédier, pourroit aisément entrainer des suites facheuses et mettre Sa Majesté le Roi de Prusse, dans le Cas de se servir des Repressailles d' un procédé aussi arbitraire et Prejudiciable à un de ses Vassaux.

Son Excellence Monsieur le Maréchal de Chomiński est requis de faire de ce que cideffus, son Rapport là, où il convient.

à Grodno ce 3. de Novembre 1784.
de BUCHHOLTZ.

Odpowiedź dana na Notę Ministra Pruskiego Dnia 8. 9bra.

Le Souffigné ayant communiqué à la chambre des Nonces, la No^e de Mr: le Ministre Résident de Prusse en date du 3. de 9bre, est chargé par l' Ordre Equestre, de lui donner en réponse ce qui suit.

Le Tribunal de Lublin venant de porter un decret de concours sur toute la masse des biens de Mr: Joseph Potocki, ce prononcé selon les loix du pays, concerne également ses terres situées dans la grande et la petite Pologne. Il resulteroit évidemment une collision des juridictions préjudiciable au bon Ordre, si la Commission du Trésor pouvoit s'ingérer dans une affaire, jugée par le Tribunal, qui est le jugement du dernier ressort. En outre le premier decret porté dans le Tribunal de la Couronne, pouvant être reformé par un second, et chaque procès ne pouvant être regardé comme entierement terminé que par deux decrets totalement conformes, il reste encore en vertu des loix et des Constitutions nationales à la partie qui se croit lésée, le droit de réclamer un second jugement.

Comme toute cette réponse est fondée sur les regles et les formalités prescrites par les loix de Pologne, Monsieur le Ministre de Prusse est prié de vouloir bien mettre sous les yeux de sa Majesté le Roi son Maître, tout le poids de ces représentations, qui tendent uniquement à garder le Cours ordinaire de la justice, si bien observé dans les Etats de ce grand Souverain.

Xavier Chomiński Staroste et Nonce de Pińsk, Maréchal de la Diète.

Tym bardziej sobie podchlebia, że zyszcze rezolucją pomyślną, iż jego prośba funduje się na Prawie i sprawiedliwości, i że ten interes gdy się mu nie zaradzi mógłby łatwo pociągnąć za sobą skutki przykre, i dać przyczynę J. K. Mci Pruskiemu użyć represyali postępku tyle arbitralnego i szkodliwego jednemu z jego Wazalów.

JW. Jmci Pana Marszałka Chomińskiego uprasza, aby z tym jego doniesieniem to uczynił, co przynależy.

Dan w Grodnie Dnia 3. Nowembra 1784. Roku.
de BUCHHOLTZ.

Niżej podpisany przeczytawszy w Izbie Poselskiej Notę W. Jmci Pana Ministra Rezydenta Pruskiego pod datą 3. 9bra, na wezleceniu od Stanu Rycerskiego dać następującą odpowiedź:

Gdy Dekretem Trybunału Lubelskiego cała masa Dóbr JW. JP. Józefa Potockiego oddana jest *potioritati*; rozciąga się ona według Praw Krajowych równo do Dóbr w Wielkiej Polsce, jak i w Małej-Polszcze leżących. Wiodownie zaś winikalaby Kollizya między Juryzdykcjami dobry porządek mieszająca, gdyby Kommissya Skarbowa mogła się wdawać w sprawę sądzoną przez Trybunał, który jest Sędem *ultimæ Instantiæ*. A nadto gdy pierwszy wypady z Trybunału Koronnego Dekret może jeźcze być roztrząsniony przez drugi, i gdy żadna Sprawa pierwey się skończoną nazwać nie może, jak tylko po zayściu dwóch zupełnie z sobą zgodnych Dekretów; zostaje zatym wolność z mocy Praw i Konfitycuyi Narodowych strzenie mieniający się być ukrzywdzoną, odwołać się do powtórnego w tymże Sądzie wyroku.

Ponieważ ta cała odpowiedź gruntuje się na prawidłach i przepisach ustaw Polskich, proszony więc jest W. JP. Minister Pruski, aby wyobrazil Najjaśnieyszemu Królowi Jmci Panu swojemu całą wagę tych reprezentacyi, jako dających jedynie do zachowania zwyczajnego biegu sprawiedliwości, który tak dobrze firzeżony jest w Państwach tego Wielkiego Monarchy.

X. Chomiński Starosta i Posel Piński, Marszałek Seymowy.

Te Noty i Odpowiedzi na nie są zgodne z Oryginalami.

X. Chomiński Starosta i Posel Piński Marszałek Seymowy.